

DEBRECZEN

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA
DEBRECEN, JÓZSEF KIRÁLYI HERCEG U. 1. SZ.
TELEFON: 27-89. (HÁROM MELLÉK-ÁLLOMÁS)

KELETMAGYARORSZÁGI
NAPLÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: HAVONTA 3 P. NEGYED-
ÉVRE 9 P., FÉLÉVRE 18 P., ÉVENTE 36 PENGŐ
EGYES SZÁM 12 FILLÉR. VASÁRNAP 24 FILLÉR

XVI. ÉVFOLYAM. 69. SZÁM.

Debrecen, 1939 március 24 péntek

ÁRA: 12 FILLÉR.

Románia széleskörű gazdasági egyezményt kötött Németországgal

A magyar csapatok az Ung völgyétől nyugatra néhány pontot megszálltak

Cél az ungvölgyi vasutvonal biztosítása - Szlovenszko és Kárpátalja között eddig nem volt megállapítva a határvonal, erre ezután kerül sor Csáky külügyminiszter válasza Tiso táviratára

BUDAPEST, március 23. (MTI.) A kárpátaljai magyar csapatok az Ung völgyében futó vasútvonal szükségessé vált biztosítása céljából ma néhány pontot az Ung völgyétől nyugatra megszálltak. Mint ismeretes, Szlovenszko és Kárpátalja között sohasem lett a határvonal megállapítva, ami állandó surlódásokra adott alkalmat már a múltban is. A nyugalom most helyreállt, de hogy a jövőben is ki legyen zárva minden vita, magyar-szlovák egyezbízottság fogja a végleges határvonalat megállapítani. Ebből a célból a magyar kormány érintkezést keres a pozsonyi kormánnyal.

BUDAPEST, március 23. (MTI.) A pozsonyi kormány külügyminisztere tiltakozó táviratot intézett a m. kir. külügyminiszterhez abból ki-
folyólag, hogy a magyar csapatok Kárpátaljáról szlovák területre nyo-

multak volna be s ott hadműveleteket végeznek.

Gróf Csáky István külügyminiszter válaszolt a szlovák külügyminiszternek s haladéktalan vizsgálatot ígért, amelynek eredményéről majd tájékoztatni fogja a szlovák kormányt. Egyúttal felhívja a pozsonyi kormány figyelmét arra, hogy Szlovenszko keleti határa sohasem volt megállapítva s lehetséges, hogy ebből a körülményből keletkezett valami helyi vita a magyar és szlovák katonaság között. Katonai operációkról azonban szó sem lehet és már említhetjük is egyes külföldi hírügypölcsek azon állítása, hogy a magyar csapatok német biztatásra, vagy a birodalom csendes belecgyezése mellett folytatnának hadműveleteket Kelet-Szlovenszko-ban, állásfoglalással támogatott szemérmeskedett hazugság.

Kemény magyar üzenet Romániának

„Magyar csapatoknak kihívás nélküli megtámadtatása háborút jelent” — Csáky külügyminiszter expozéja Kárpátalja visszafoglalásáról, Németországhoz fűződő viszonyunk kimélyítéséről, Jugoszlávia, Lengyelország és a nyugati hatalmak megértő szerepéről és Románia különös magatartásáról

Budapest, márc. 23. A Ház külügyi bizottsága esütörtökön délután tartotta ülését a Ház miniszterelnöki tanácsstermében. Mintán Takách Tolvay József gróf elnök

megnyitotta az ülést és üdvözölte a megjelenteket. Csáky István gróf tartotta meg expozéját az időszaki külpolitikai kérdésekről.

Miért volt szükség Ruszinszko villámgyors megszállására?

Tisztelt Külügyi Bizottság! A tisztelt Bizottság legutóbbi ülése óta a magyar birodalom területe kb. 11.000 négyzet km-rel — amely területen 552 ezer ember lakik — gyarapodott. Ez az országgrész a maga teljességében megfelelő mér-

vü területi autonómiával lesz a magyar birodalomba bekapcsolva. Az ősi országgrész visszatérése valószínűleg nem lepte meg annyira a t. Bizottság tagjait, inkább az az időpont, amely talán váratlanul gyorsan bekövetkezett. Azt óhaj-

tom megvilágítani, hogy miért volt szükség arra, hogy a kormány villámgyorsan, ugyszólván pereek alatt nem kis kockázatot vállalva magára — Ruszinszkot megszállja. Előkészületként vissza kellett állítani azt a viszonyt a német birodalommal, amely Magyarországot éveken keresztül ahhoz fűzte. Ebben kellett tartani Olaszország érdeklődését s azután egy olyan légkört kellett kifejleszteni déli szomszédainknál, azaz Jugoszláviában és Romániában, amely a két állam kormányának lehetővé tette, hogy a magyar állam hatalom eset-

leges akcióját a Kárpátalján aránylag nyugodtan nézhesse. Egyidejűleg meg kellett győzni Lengyelországot, hogy a magyar kormány soha fel nem adhat, azt a gondolatot, hogy az u. n. Ruszinszkot a magyar birodalom bekebelezze és meg kellett nyugtatni a szlovákokat afelől, hogy a magyar kormány akciója bizonyos korlátok között fog mozogni. Azt hiszem t. Bizottság, a legutóbbi napok eseményei bizonyoságul szolgálhatnak arra, hogy ezeket a feladatokat megoldottuk.

Németországnak szüksége van egy erős, független Magyarországra

Kapcsolataink a német birodalommal szívélyesebbek mint valaha, a kölcsönös bizalom helyreállt és így senki sem tesz jó szolgálatot az ország érdekeinek, ha a német birodalmi vezetők eszelekedtek kritizálják, mert mondhatom, hogy az ő messzemenő löndulatuk nélkül Magyarország nem tartana ott a megerősödés útján, ahol ma tart és hogy mindenkinek befüldön egyaránt igen komolyan kell venni a német birodalom vezérének azt a felfogását, hogy Német-

országnak szüksége van egy erős, független Magyarországra, amely mint önálló tényező súlyosan esik latba a középeurópai népek politikai életében. Tudva, hogy az önállóságot mennyire megbecsülik másutt is, különös gondja volt a kormánynak arra, hogy a ruszinszói akció kapcsán senkitől semmit ne kérjen, senkinek semmit ne ígérjen, hanem azt kizárólag saját erőforrásaira és nemzeti lendületére támaszkodva valósítsa meg.

Románia különös magatartása és a magyar kormány erélyes fellépése

Az egyes államok magatartását szemügyre véve megállapíthatjuk, hogy Jugoszlávia viselkedése korrek volt. Románia néha habozott és csak akkor tanusított megértő magatartást, amikor felhívtam a bukaresti kormány figyelmét arra, hogy a magyar kormány el van tőkélve, hogy a ruszin földet minden eszközzel, mindenkivel szemben birtokába fogja venni. Igaz, hogy egyidejűleg megnyugtattam a román kormányt, hogy habár a honvédség ugyszólván ellenállhatatlan erővel vonult fel a volt ruszin-román határ mentén is, ez nem irányul Románia ellen, ha csak a román hadsereg ellenséges eszelekedetekre nem ragadtatja magát a magyar hadsereggel szemben. Azt sem titoltam azonban, hogy a magyar csapatoknak kihívás nélküli megtámadtása háborút jelent. A magyar kormány ma is változatlanul állja azt az ígérletét, hogy még a látszatát is kerülni fogja olyan katonai eszelekedeteknek, amelyek a román határ biztonságát bárhol is fenyegethetnék. Csak sajnálatosnak minősíthetem, hogy a román kormány mindazonáltal ok nélkül igen komoly katonai intézkedéseket fogantatott ellenünk s amely elhatározásával ismét eljátszott egy lehetőséget arra, hogy egy olyan gesztust tegyen a magyar közvélemény széles rétegei felé, mint tett pl. Jugoszlávia, amelyből a magyar tömegek megérthették volna, hogy Románia őszintén óhajta tovább szólni azokat a szálakat, amelyeket Gafencu román külügyminiszter nagy bátorsággal és ügybuzgalommal, olyan meggyőződéssel kezdett fenni Magyarországra felé. Románia néha habozó, néha erélyeskedő magatartása érthetetlen volt. Hogy is lehetett volna megérteni, hogy először azt kívánta, hogy a magyar csapatok ne szállják meg. — Ruszinszónak Husztól fel, Huszt—Felsőbisztrai vonalon túl fekvő részét, vagyis Kárpátalja területének nagyobb részét és egyúttal bejelentette, hogy Románia érdekeinek védelmére a román-ruszin határon esa-

patokat fog koncentrálni, amelyek addig nem fogják átlépni a ruszin határt, amíg Románia érdekeit veszélyeztetve nem látja. Amikor pedig ezt a bukaresti fenyegetést visszautasítottam, a román kormány tudomásomra hozta, hogy megelégednek a lonka—körösmezői vasút átengedésével és néhány, Máramarosszigettől északnyugatra fekvő román községgel is. Vajon mindezzel csak azt akarta-e a román kormány közelfoghatólag bizonyítani, hogyha akar, kellemtlenkedni is tud? Mintán a velünk szemben barát államokkal és a Romániával is barátságban álló államokkal ismertetem a román kormányunk ezt a magatartását a kívánság feletti napirendre tértem, kijelentvén azonban, hogy az új közös határból származó román érdekekre tarra az esetre, ha Románia korrek magatartást tanusít, a legjobb indulattal fogom mérlegelni. De értesítettem arról is Románia barátait, hogy ez nem vonatkozik területi engedményekre, mert a magyar közvélemény nem foghatná fel, hogy milyen okból mondunk le Románia javára egy vasutvonalról, vagy hogy miért szakítunk ki Kárpátaljából 1—4 község átengedése kedvéért egy földrajzi okokból aránytalanul nagy magyar területet minden ellenszolgáltatás és még annak az érvnek a meghatározása nélkül is, amelynek alapján Románia fölünk területi engedményeket követel.

Végül felhívtam Románia figyelmét arra, hogy Kárpátaljának területi autonómiát ígértünk és ezt az ígérletünket nem értelmezhetjük úgy, hogy az autonóm területekből kisebb-nagyobb darabokat más államoknak elosztogatunk. Ugyanakkor azonban igyekeztem Berlin, Róma, Varsó, London, Páris és Belgrad útján Bukarestre megnyugtatólag hatni, ismételt hangsúlyozva azt az ígértelemet, hogy amennyiben a román csapatok a magyar csapatokat megtámadni nem fogják, a magyar kormány még a látszatát is kerülni fogja annak, mintha Románia területi biztonságát veszélyeztetné.

Nem tárgyalunk úgy, hogy a tárgyalók hátamögött mozgósított román hadsereg áll

A magyar kormánynak továbbra is szándékában van a szomszédi viszonyt Romániával fejleszteni. Hajlandó az új határvonalról fakadó, a két ország érdekeit érintő kérdésekben, esetleg más kérdésekben is közvetlenül tárgyalni, de semmiesetre sem úgy, hogy román tárgyalók hátamögött mozgósított román hadsereg áll. A magyar kor-

mánynak a legnagyobb érdeke fűződik ahhoz, hogy Középeurópa-

ban a nyugalom és a megértés minél gyorsabban helyreálljon és igazán távol áll tőlem még a gondolat is, hogy komplikációkat keressek

Jugoszlávia és Lengyelország megértő szerepe

— Törekvéseinket a jugoszláv kormány megértette és olyan magatartást tanusított, amelyért őszinte köszönet illeti meg az egész magyar nemzet részéről. Lengyelországot megtudtuk győzni arról, hogy a magyar kormány soha fel nem adta Kárpátalja visszacsatolásának a gondolatát, mindentől eltekintve már csak azért sem, mert ezzel feladta volna a hűs-

esztendőn keresztül vallott politikai alapelveit a népek örendelkezési jogáról. A lengyelekkel szemben megerősödött bizalmunkból fakadt az az őszinte és mély barátság, amelynek oly megrövidített spontán kitörését láttuk Vercetta, né, amikor a magyar és lengyel csapatok szoritottak egymással kez a közös határ gerincén.

London, Páris, Washington megértette

— London, Páris és Washington is megértették, hogy a kárpátaljai magyarság sorsa egyre súlyosabbá válik és hogy az u. n. országos választások előtt a jogfosztások és sérelmek egész sorozatát kellett a magyar és ruszin lakosságunk el-tűnnie. A Volosin-kormány, mint ismeretes, nemcsak hogy megtiltotta a magyar és ruszin pártok indulását, hanem a pártok vezetőit internáló táborba szállíttatta. Azt is megértették, hogy Kárpátalja az anyaországtól elszakítva életképtelen és az önkényes állapotot az őslakó ruszin lakosságtól teljesen idegen, úgynevezett ukrán kormányzat csak fegyveres bandákkal és a cseh hadsereg segítségével tudta fenntartani. De talán különösen felgyűltek az összes

nagyhatalmak arra a figyelmeztetésre, hogy a Volosin-kormány magyaránú érdektársa súlyosan veszélyeztetik a magyar Alföld vízellátását és a vízmenyiségek időbeli elosztását, hangsúlyozva, hogy ez nem valami új találmányunk, mert már a békétárgyalások folyamán felhívtuk erre a Magyarországra nézve halálos veszélyre a hatalmak figyelmét, hogy a trianoni békeszerződésbe bekerült egy fejezet, amely más békeszerződésekben nem fordul elő és amelynek 292. és 293. szakaszai azt a célt szolgálják, hogy a magyar síkvidéket megóvják az érdérből és nem szakaralott vízrendészeti eljárásból fakadó súlyos veszélyekkel szemben.

A bécsi döntés érvényét veszlette

— Amikor a pozsonyi kormány és a prágai kormány között kibővült az ellentét és a viszály olyan méreteket öltött, hogy a nemzetközi érdeklődést is felkeltette, világos volt előttünk, hogy a bécsi döntés minden pillanatban érvényét vesztheti, vagyis megszűnik az egyetlen jogalap, amelyre az u. n. Kárpát-Ukrajna létét felépítette. — Tudatában voltunk annak is, hogyha megrendül a cseh állam tekintélye, Kárpátalján súlyos kényezkedéssel, talán polgarháborúval kell számolni, de az sem lehetett titok előttünk, hogy a Kárpátalján végbemenő eseményeket mások is figyelemmel kísérik és hogy fennáll annak a veszélye, hogy ezt az ősi magyar területet csak megcsontítva kapjuk vissza. Amikor tehát az őslakosság mind sürűbben hallatta segélykiáltásait Budapest felé, amikor az utolsó kinevezett volt Volosin kormány egyes tagjai segítségül hívták a magyar kormányt, akkor a reguláris cseh csapatok segítségével a Szics-bandák újból támadást intéztek a magyar határőrség ellen, valószerűleg abban a tudatban, hogy ezzel kényszerítik a Kárpátalját megszállva tartó egész cseh haderőt arra, hogy helytálló és csak legalább addig tartsa fenn a magyar haderőt, amíg ezen az országrészen található értékeket, hadianyagot elvihetik — akkor nem marad más hátra a magyar kormánynak, mint minden kockázatot vállalva, hisza az ősi hűdérényekben, az első napokban még hiányos felszereléssel és hathetes újoncokkal a kihívást elfogadni, a támadást visszaverni és Kárpátalját minél gyorsabban hatalmába keríteni. A maroknyi hadsereg hurei szervezete a jól felszerelt ellenfélre rövid néhány nap alatt olyan nyomást gyakorolt, hogy az fegyverszünetet kért. Válaszunk, mint ismeretes az volt, hogyha leteszik a fegyvert, szabadon elvonulhatnak. A Volosin-kormányt is felszólítottam, hogy saját érdekében is kerülje a felesleges vérontást és terrorcsapatalt szólítsa fel a megadásra. A válasz az volt, hogy Volosin kormánynak egy tagját egy bizottsággal Bu-

dapestre küldte tárgyalni, egyidejűleg azonban a német birodalmat is segítségül hívta és kérte a birodalom védnökségét az ország részére. Egyidejűleg hasonló felhívást intézett a román kormányhoz is. Ő maga pedig megszökött. A cseh hadsereg — mint ismeretes — nem volt hajlandó a feltétel nélküli megadásra szóló felhívásunk engedelmeskedni s így a harc tovább folyt. Nem én vagyok arra hisztva, hogy a honvédség esodálata teljesítő-képességét s katonai érvényeit felsőrőlja, azt már is megtette a világsajtó, elsősorban a német és olasz, de a nyugateurópai is és egykor nálamú sokkal értékesebb szavakkal fogja megörökíteni a magyar katonai történelem. De amellet, hogy katonáink őseikhez méltóan forgattak meg ismét eles és fényesre esizolt kardjukat, egy nagy nemzeti hivatást is teljesítettek. Olyan testvériesen bántak a ruszin néppel, hogy ezzel jól megvetették alapjait a két nemzetiség békés, egymást megbecsülő és az egymásra utaltságot érő tehát tartós együttélésének.

—Tisztelt Küllgyi Bizottság! Kétségtelen, hogy jogsérelem nélkül, előre

V i g s z i n h á z

Izig-veíg magyar, mesteri alkotás!
BOLVÁRY GEZA első magyar filmje:

Tiszavirág

Írta: Bibó Lajos.
Zene: Buday Dénes.
Főszereplők:

TOLNAY KLARI — LEHOTAY ÁRPAD — Ölvédy Zsóka — Juhász — Simó Margit — Rózsahégyi — Greguss — Remniató ma!

látással, villámgyorsan, kizárólag saját erőnkől végrehajtott politikai és katonai akció újból üreghítette Magyarországot prezstízsét. Emellett kapcsolataink régi barátainkhoz szorosabbra fonódtak, a nyugati nagyhatalmak megértéssel viseltetnek velünk szem-

ben. Viszonyunk javult Jugoszláviával és nem adom fel a reményt arra, hogy Romániával is folytathatjuk a megértésre irányuló ama törekvéseket, amelyek a kárpátjai akció nyomán, — hangsúlyozom nem a mi hibánkból, — megtorpantak.

A baráti hatalmak üdvözlése

A Memel vidéki visszakapcsolásával évszázados föld jutott vissza Németországhoz. A történelmi és néprajzi elv egyaránt érvényesült. A versaillesi békeszerződés — melyről a trianoni minták, újabb lesújtó csapást kapott. Nem is mulasztotta el a magyar kormány még tegnap délután kifejezésre juttatni a német kormány előtt szerencsekívánatait az újabb vérontás nélkül elért sikerhez, melyet a birodalom kivívott magának a jóvátétel nehéz útján.

— Múltotassék még megengedni, hogy e helyről is meleg, őszinte nagyrabecsüléssel üdvözöljem Mussolini miniszterelnököt abból az alkalomból, hogy ma húsz éve alapította meg a fasiszta első harci alakulatát.

A felsőházban

A felsőház külügyi bizottsága esütörtök délután 5 órakor ülést tartott. Könyv Kálmán elnök néhány szóval üdvözölte a megjelenteket, majd gróf Csáky István tartotta meg az időszaki külpolitikai kérdéseket ismertető előadását, amely gondolatmenetében egyeztetett a Ház külügyi bizottságában

tartott expozéval.

Hosszantartó élénk eljenzés és taps fogadta Csáky István fejtegetéseit. Az expozéhoz Röder Vilmos, gróf Károlyi Gyula, báró Prónay György szölköztek hozzá, majd Csáky István adta meg a kimérítő választ.

Védelmi szerződés Németország és Szlovákia között

Berlin, március 23. (Német TI.) Berlinben most tették köze Németország és Szlovákia között létrejött védelmi szerződést, amelyet német részről Ribbentrop, szlovák részről Tiso, Tuka és Dursánszki irtak alá. Az egyezmény öt szakaszból áll és a következőkben hangzik:

1. A német birodalom átveszi a szlovák állam politikai függetlenségének és területi sérthetlenségének védelmét.

2. A német birodalom által elvállalt védelem érvényesítése céljából a német véderőnek mindenkor meglesz a joga, hogy a szlovák állam nyugati határáról a Kiskárpátok keleti pereme, a Fehérkárpátok keleti szegélye és a Javornik hegység keleti pereme által határolt övezetben katonai berendezéseket létesítsen és azokat általa szükségesnek tartott létszámmal megszállva tartsa. A szlovák kormány megszerzi a német véderőnek ezen katonai berendezések létesítése számára szükséges területeket. Hozzájárul a szlovák kormány olyan szabályozáshoz, amely biztosítja a német csapatok vámentes ellátását és a katonai berendezések számára szükséges, a birodalomból szállítandó anyagok vámentességét. Az ismertett övezetben a német véderő gyakorolja a katonai felségjogokat.

3. A szlovák kormány saját katonai erőit a német véderővel szoros egyetértésben szervezi meg.

4. A védelmi viszonynak megfelelőleg a szlovák kormány külpolitikáját mindig a német kormánnyal szoros egyetértésben vezeti.

5. A szerződés azonnal életbelép és 25 évig érvényes. A határidő letelte előtt a két kormány idejében érintkezésbe lép a meghosszabbítás tekintetében.

Németország és Szlovákia között a gazdasági tárgyalások is befejeződtek s a meg egyezést már alá is irták. A meg egyezés a szlovák pénznemre, a szlovák valutaalap létesítésére, a szlovák vámhatárok megállapítására és azonkívül több politikai kérdésre is vonatkozik.

Ha
MÁRCIUS 20 ÉS
ÁPRILIS 5 KÖZÖTT
egy
VIM
szóródobozt
VÁSÁROL,
INGYEN KAPEGY
SUNLIGHT
SZAPPANT

TELEKI :

Mind katonai, mind politikai prezstízsünk gyarapodott

»Barátaink támogatása mellett a magunk erős akaratának és bátorságának köszönhetjük azt, ami történt.»

Budapest, március 23. A Magyar Elet Pártja esütörtökön este értekezletet tartott. Báró Vay László elnök bejelentette, hogy az értekezlet egyetlen célja, hogy üdvözölje a miniszterelnököt abból az alkalomból, hogy visszatért az anyaország kebelébe rutén testvéreink.

Gróf Teleki Pál miniszterelnök megköszönve az üdvözlést, igen meleg szavakkal emlékezett meg arról a fáradhatatlan eredményes munkásságról, amelyet gróf Csáky István a közelmúlt időkben kifejtett, rámutatva arra, hogy a külügyminiszter hősiességét folytatva egészségi állapotával dolgozott az eredmény érdekében. — Már a béketárgyalások idején

meg volt győződve arról, hogy lassan fellámad a világ közvéleményének lelkiismerete és belátja a velünk történt igazságtalanságokat. A legteljesebb egyetértésben ragyunk a tengelyhatalmakkal és Lengyelországgal. Barátaink támogatása mellett a magunk erős akaratának és bátorságának köszönhetjük azt, ami történt. Rendkívül nagy elismeréssel emlékezett meg a honvédségünk teljesítményéről, majd megállapította, hogy mind katonai, mind politikai szempontból prezstízsünk gyarapodott és sokkal jelentősebb tényezővé váltunk a közép-európai politikának, mint amilyenek csak egy évvel ezelőtt is voltunk.

A pártértekezlet köszönettel vette tudomásul a miniszterelnök szavait s az elnök indítványára táviratilag üdvözölte gróf Csáky Istvánt.

Az értekezletet pártvacsera követte.

METEOR MOZI MŰSORA

Pénteken, szombaton : 4, fél 7, 9 órákor AZ ÉDES ANYAFÖLD. Felejthetetlen filmremek. — Vasárnap : VADNYUKATI ŐRJÁRAT (Stan és Pan).

Hungária filmszínház. Telefon : 24-71. szám

MA másodszer
LUISE RAINER, FERNAND GRAVET és MILIZA KORJUS
gyönyörű romantikus filmje:

A nagy keringő

Előadások: 5, 7, 9-kor!

HIRADÓBAN: Hős honvédeink bevonulása Kárpátaljára és találkozás a lengyel katonasággal az új országhatárokon, Hitler Prágában és visszatérése az újjongó Berlinben, Dr Neumann a Memel-vidék csatlakozását ajánlja fel Németországnak.

Az Apollóban

MA IS d. u. 5, 7, 9 órákor
WALLACE BEERY
izgalmas filmje: a

Hét tenger kikötője

és Híradó!

Földrengés volt Debrecenben

Csütörtökön reggel négy-öt lökésszerű hullámzást észlelt a lakosság Komoly veszedelemről nem kell tartani — Erdélyi kihűlt vulkánikus erők utólagos rezgése juthatott ide

Tegnap reggel megmozdult a föld Debrecenben. Pontosan hat óra negyvenöt perckor kezdődött a rengés és azok, akik nem vésztették el lélekjelentésüket, egymásután pillanatok alatt négy-öt lökésszerű hullámzást érezték. Aztán dermedt esend szakadt a világra. Azért érezték ez a dermedt esend, mert míg a lökések végtelennek tetsző ideje tartott, addig valami átmenet a dübörgés, zengés és az erős gépkocsibugás közötti hang fagyasztotta belénk a gondolatot és lélegzetet. Jellegzetes földrengésmoraj volt ez, mely a lökések kísérete. Legjobban azok érezték ezeket a rengéses, hullámzó lökéseket, akik ágyban feküdtek. Az ágy megintott, az ablakok, ajtók üvegalkatrészei remegtek, reszkettek, itt-ott apró vakolat hullott a falról, majd képek inogtak. Az emberek kiugráltak az ágyból, az utcára, udvarra szaladtak és mindenki valami robbanásra gondolt és tanácstalannul, rémülten néztek egymásra mindenütt, míg lassan elszállingóztak és töprengtek, hogy mi is történt. Kevesen gondoltak földrengésre, hiszen emberemlékezet óta jelentősebb, legalább is ilyen kifejezett földrengés nem volt Debrecenben.

Körülbelül 1916-ban volt ilyen rengés, a nagy háború alatti, amikor a rengés centruma Erdélyre esett, valószínű, hogy most is innen indult ki. Úgynevezett tektonikus, tehát földkéregrengés volt, amit azok, akik jól megfigyelték az eseményt, éreztették a hullámzó rengésből is. Volt az elmúlt esztendőben is valami jóval kisebb-szerű rengés, de akkor a nagyon korai hajnali órákban, amit nagyon kevesen észleltek, de most álmából is felriasztotta az embereket.

Néhány érdekes adatot gyűjtöttünk össze ezzel a könnyen szomorúvá válható eseménnyel kapcsolatban.

Érdekes adatok

Egyik tanone gyerek mondja, hogy az ő házukban elsősorban abban látszott meg a földrengés, hogy a *kalitkában lévő kis madár, mely aludt, leesett az ülőjéről és nagy riadalommal kezdett repkedni.*

A kutyákról nem hallottunk semmit, sőt megfigyeltünk a rengés idejében egy kutyát, észre se vette, pedig az ilyen elemi veszedelmeket nemcsak megérzik, de előre megérezik a kutyák. Lehet azonban, hogy más helyeken a kutyák észrevették a rengést. Mindenesetre érdemes volna erre vonatkozólag is adatot gyűjteni.

Valaki éppen a rádió előtt végzte a reggeli tornát, amikor azt látja, hogy a rádió is megmozdult. Nyomban megállott és akkor vette észre, hogy inog-mozog az egész föld.

Általában azok, akik nagyon lefoglalták magukat és álló munkát végeztek, nem vették észre. Járművön, vonaton, gépkocsin, szekerben utazók se érezték semmit. Ellenben, akik ágyban feküdtek, azok a legjobban érezték s halálra rémülten ugráltak ki az ágyból. Mondják, hogy ilyen gyorsan ke-

vesen ugrottak még ki az ágyból reggeli felkelésnél...

Volt ház, ahol csak az ablakredőnynek rengését hallották, ami szokatlan volt. Más helyeken az ablakok, ajtók, különösen ott, ahol »vigan« járó ajtók vannak, már erősebb volt a zöreje. Sokan megfigyelték, hogy *először az északi oldalon lévő ablakok, ajtók adtak hangot, csak aztán a déli oldal ajtaja, vagy ablaka.*

Legjobban éreztették azok, akik emeleten, minél magasabban laktak. Földszinten kevésbé érezték, erősebb házaknál még kevésbé.

6 óra 45 perckor megálltak az órák

Volt ház, ahol megállott az óra és elmozdultak a képek. *Ahol az óra megállott, ott pontosan megállapítható az idő, mely hat óra negyvenöt perckor állapítható meg.* Az bizonyos, hogy a város minden részében érezhető volt a kéregmozgás.

Délben már a magyar rádió is hozta az eseményt a hírek között. Az utca a nap folyamán mindenki erről beszélt. Néhány órára a jó öreg föld és rengés került az érdeklődés középpontjába és sokan mondogatták, hogy a kora reggeli órákban azt hitték, hogy el kell búcsúzni Debrecenről — örökre. Hála Istennek, az ijedségen kívül komolyabb baj és kár nem származott.

Reméljük, hogy ez a rengés nem valami bevezetője egy komolyabb, nagyszabású rengésnek. Egy ezidőszert is megállapítható többé-kevésbé biztosan: *nem beszakadásos süllyedés okozta a rengést a föld mélyében, hanem a földkéreg hullámzó összehúzódása, esetleg az erdélyi kimúlt vulkán erők utólagos rezgést okozó földmozgásával állunk szemben.* A tudomány fogja felderíteni. Berényi tanár szerint Erdélyből kiinduló rengés egy »oldalrengését« kaptuk és remélhetőleg hosszabb időre ismét nyugalmi állapotban marad a föld.

Az egyik városi bérház harmadik emeletén a képek inogtak a falon, egyik-másik lezuhant. A szekrények tetejéről a tárgyak lezúdultak. *A földrengés általában nagyobb riadalmat okozott a második, harmadik emeleten lévő lakásokban, mint a földszintiekben, mert a bútorok mozgása, képek ingása nagyobb volt.*

A földszintes-lakásokban is érezhető volt azért a földrengés, mert például az egyik Péterfia ucai lakásban megindult a gyermekkoesi és neki-rágódott nagy zajt okozva a szekrénynek. Felriadt a kocsiban alvó gyermek és a házaspár is. Az ágy is inogott, mintha hintáznák akart volna az alvókkal.

Ugyancsak a Péterfia ucai vonalon a Magoss György tér sarkán a Vásáry-házban is erősen érezték a földmozgást és a talajban a gázcső is eltört. A világítási vállalat szerelői javították ki a földrengés okozta bajt és szüntették meg a gázömlést.

Hosszúpályában is nagyobb földrengés riasztotta meg az embereket. Az egyik földbirtokos reggel

6 óra 45 perckor kint tartózkodott és figyelte, hogyan eszik a 300 disznó a vályúknál. *Egyszerre csak az állatok imbolyogni kezdtek és egymáshoz ültöttek.* Az egyik közeli tanya kéménye pedig ledől és a tűzfal megrepedt.

A városháza épületében megrepedt a fal a földrengés következtében

A rövid ideig tartó, de heves rázkódás ereje több helyen okozott rongálást. A vakolat lehullott a falakról egyes helyeken. Jellemző azonban a lökődések erejére, hogy a városháza elnöki osztályánál, Poroszlav László tanácsnok hivatali szobájának fala is megrepedt két helyen is s másfél méter hosszúságban centiméternyi szélesen megnyílt a fal. Komolyabb rongálás azonban itt sem történt.

Ledől a kémények

A földrengés következtében szerinte a városban több helyen ledőltek a kémények. *Igy ledől a Kassai úton egy kémény a Szokol-féle vendéglőben. Ugyancsak ledől egy kémény a Deák Ferenc uca 6. szám alatt a Takarékszálló épületében. Itt a kémény kétfelé szakadt és lezuhalt az udvarra.* A kereskedelmi iskola északnyugati sarkán félig ledől egy kémény és a Batthyány uca 9. szám alól is jelentettek ilyen esetet. Általában a kémények selytették meg legjobban a földrengést, mely a Hunyadi uca környékén volt a legerősebb.

A Piac uca 32. számú házban szintén ledőltek kémények.

A FROHNER-SZALLÓBAN MEGREPEDT A FAL

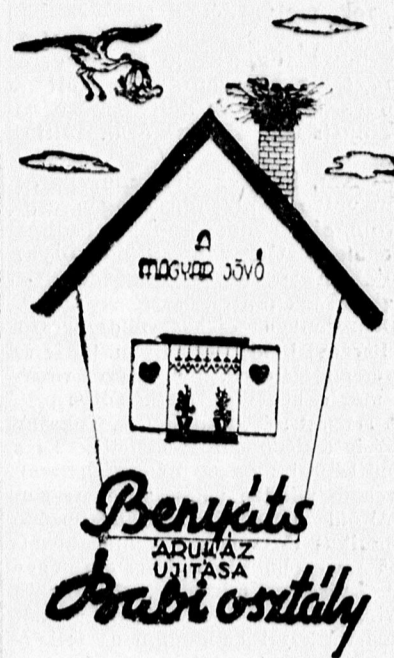
A szállodákban nagy riadalmat okozott a reggeli földrengés. Az emberek kifutottak a folyosóra egyenesen az ágyból és nem tudták az első percekben felfogni, mi történhetett. A Frohner-szállóban a 12. szobában mintegy öt milliméter szélességben megrepedt a fal, megrázkódott a lépcsőházi rács-szerkezet, a tükrök meginogtak, szerencsére azonban nem estek le.

AZ ANGOL KIRALYNO ÜVEGETŐJE 50 CENTIS BELENGEST VÉGZETT

Az Angol Királynő portása éppen ebreszteni ment az egyik szobába, amikor orkányszerű légáramlatot észlelt, a hatalmas palma levelei erősen mozogni kezdtek a folyosón, majd úgy érezte, hogy megcsuszlik alatta a föld és neki kellett támaszkodnia a falnak. Ezzel egyidőben néhány másodpercere a nyári udvar üvegetetőjének vastraverze a szemtanu szerint mintegy 50 centis belengést végzett és erős zörejt lehetett hallani.

A GÜTHI SINAUTOBUSZ MEGRÁZKÓDOTT

Bár a mozgásban lévő járműveken nemigen lehet észlelni a gyengébb rengést, az egyik munkába induló ember látta a Nyilastelepen, hogy a güthi sínautóbusz menetközben megrázkódott. Valószínűleg megrázkódott a szerelvény menetközben. A szemtanu csak bámult,

hogy mi történhetett.

Az egyik nyilastelepi fűszerüzletben az erős légnomás következtében nagy robajjal bevágódott az ajtó, egyidejűleg a polcon elhelyezett áruk lezuhantak a földre. Az egyik telepi tanítónő könyvjárában három tárgy zuhant le a falról és darabokra tört, egy másik helyen is tapasztalták, hogy kávécsésze tört össze. Máshol bezárt ajtók nyitak ki, mintha kísértetjárás lett volna.

MORAJLAS KISERTE A FÖLDRENGEST

Igen sok ember elbeszélése alapján kétségtelenül meg lehet állapítani, hogy a földrengéssel egyidőben vihárszerű légnomás és morajlás is volt. Mintha aludról dübörgött volna a föld — beszéltek az emberek. Szerencsére sehonnai sem jelentettek Debrecenben balesetet és így a földrengés nagyobb károkat nem okozott.

MENNYEZETREPEDES A PANNONIÁBAN

A Pannónia-szállóban tényérnyi helyen leszakadt a vakolat és az egyik szobában a mennyezetfal félcéntis szélességben, négy méter hosszban megrepedt.

A HORTOBÁGYON

Érdeklődünk, hogy a Hortobágyon milyen körülmények közt észlelték a földrengést. A máta biztos jelentette, hogy a földlökést az egész Hortobágy területén észlelték. Az állatok az istállóknak nem nyugtalankodtak. Kárbejelentés nem történt.

Dr Berényi Dénes tanár nyilatkozata a debreceni földrengésről

A debreceni földrengéssel kapcsolatban megkérdeztük dr. Berényi Dénes tanárt, aki a következőket mondotta a Debrecenben emberemlékezet óta nem észlelt jelenségről:

— Valóban egészen szokatlan jelenség a Debrecenben esütörtökön reggel észlelt földrengés. Kiseb rengés volt már ugyan Debrecenben pár esztendővel ezelőtt, 1935-ben, azonban annak rázkódása olyan gyenge volt, hogy csak kevesen tudták észlelni. Az érkezett jelentés szerint a földrengés magja Budapesttől délkeleti irányban 300 kilométerre van, vagyis Erdélyben. A rengés pontosan hat óra 44 és fél perckor volt észlelhető Budapesten.

— A mi területünkre csak a rengés széle ért el, a rengés Tokaj — Hortobágy — Békés vonalán. Ez jelenti nyugati határát a földren-

gésnek, mely délkeleti irányban sokkal erősebb volt. Igazolja ezt az is, hogy egyes hírek szerint Nagylétán egészen erős volt a rengés, kőmények dőltek össze, ajtók pattantak ki és órák álltak meg.

— Azt, hogy Erdély melyik részén volt a földrengés magja, csak a romániai jelentésekből tudhatjuk meg. Ott valószínűleg olyan ereje lehetett a földrengésnek, — hogy házak dőltek össze.

Debrecenben észlelt földrengésről dr. Berényi Dénes egyet. m. tanár az Egyetemi Meteorológiai Intézet részéről még a következőket közölte:

A rengést a Tiszántúlon a Tokajtól Békéscsig terjedő terület észlelte. Ez a vonal képezi a rengés nyugati határát. A rengés minden valószínűség szerint az Alföld délkeleti határán húzódó tektonikus törés vonal mentén következett meg. Ezzel kapcsolatban felkérjünk mindazokat, akik a rengést észlelték és eddig ezt még nem jelentették, szíveskedjenek ezt vagy hozzánk, (telefon: 25-00, mellékállomás 48.), vagy pedig az Országos Földrengéstanai Observatóriumhoz, Budapest, Deák Ferenc uca 12. sz. alá jelenteni.

A budapesti Observatórium műszerei is jelezték a földrengést

Budapestről jelentik: Az Országos Földrengéstanai Observatórium budapesti készülékei csütörtök reggel 6 óra 44,5 perckor 300 kilométeres távolságból földrengést jeleztek. A készülék legnagyobb kitérése 13 milliméter volt. Az intézethez beérkezett jelentések szerint ebben az időben Püspökkladány, Debrecen, Nagyléta, Almos és Tarcal környékén éreztek kisebb földrengéseket. A budapesti földrengéstanai observatórium kéri azokat, akik a földrengést észrevették, hogy megfigyeléseikről küldjenek be jelentést az Országos Földrengéstanai Observatóriumhoz, Budapest, V., Deák Ferenc uca 12.

Teleki miniszterelnök beszéde a sajtó munkásaihoz

Az eldávult hang ellen.

Budapest, március 23. A napilapok politikai rovatvezetőinek testülete tegnap tisztelő látogatást tett gróf Teleki Pál miniszterelnökénél. A politikai újságírók nevében dr. Viléz Vass Sándor köszöntötte a miniszterelnököt. Teleki Pál válaszában a többi között kijelentette, hogy a sajtóról alkotott véleménye közismert, de nem örökérvényű. A sajtó munkásságától függ, hogy az megváltozik-e. A sajtónak elsőrendű fontosságú nevelőmunkája van — mondotta a miniszterelnök —, amely már az iskolásgyermkek lelkére is nagy hatással van. Ezt nem szabad szem elől tévesztetni a sajtónak és ez számára nagy felelősséget jelent. A sajtónak ez a felelőssége a mostani új periódusban fokozottabban érvényesül. Magyarország élete új szakaszhoz érkezett s az ország új feladatok előtt áll.

— A revíziós törekvések kora után az építések periódusának kell következni, a különböző magyar lelkiségek és különböző nemzetiségek lelkiségének összeforrasztása. Ezt a célt lehet szolgálni a sajtóban akár vezércikkben, akár novellákban, de tudja szolgálni a közgazdasági tudósító, de főként a politikai újságíró. Kérem, hogy a sajtó az ország új feladatait tanulmányozza úg, mint ahogy azt az ország egész közvéleményének tanulmányoznia kell.

— Elismerem, hogy nemcsak a sajtó hibás abban, hogy az utóbbi időben a sajtó hangja bizonyos mértékben eldávult.

— Hogy ebben ki a hibás, ki bűnös, azt én nem kutatom. Valószínűleg azonban el kell kezdeni a tisztogatási munkát és szeretném, ha ezt a feladatot elő-

szőr a sajtó vállalná magára. Sokat számít, hogy a sajtónak milyen a hangja, milyen hangokat hall a közvélemény. Ha a sajtó megkezdi a tisztogatási munkát és ad teret azoknak, akik durva hangot használnak a közéletben, az eredmény nem fog elmaradni.

A vége felé közeledik a zsidójavaslat vitája

Eddig minden szakaszt változatlanul fogadott el a Ház többsége.

A képviselőház tegnapi ülésén Dr. Kálmán elnök felolvasta a Kárpátalja visszacsatolása alkalmából a baráti államok vezető férfiaknak küldött üdvözlőlevelékre érkezett megleghangú válaszokat.

A legutóbbi parlamenti incidensekből kifolyólag a mentelmi bizottság Rupert Rezsőt a Ház megkövetésére kötelezte. Rupert felolvasta a megkövetést tartalmazó nyilatkozatot.

Ezután áttértek a zsidójavaslat folytatásos tárgyalására. A bizottságnak visszaadott 5. szakasz következt, mely kimondja, hogy az OTI és MABI-nál levő zsidó orvosok szerződése egyéves felmondással felmondható. Peyer Károly a szakasz ellen szólt fel. Rámutat arra, hogy az OTI-nál 16 százalékos zsidó orvosok száma Szerinte veszedelmes dolog a magánjogi szerződések megsemmisítése. — Bródy Ernő felveti a kérdést, hogy az elbocsájtandó orvosoknak jár-e nyugdíj. Alföldy Béla közbeszólt, hogy a nyugdíj jár. Apponyi György gróf kifogásolja a szakaszt és azt állítja, hogy egyenként visszavonják a frontarcok kedvezményeket. Antal István államtitkár rámutatott arra, hogy azért mutatkozott szükség a módosításnak, mert az OTI és MABI orvosok nem alkalmazhatók és nem is magánalkalmazottak, tehát nem esnének a törvény hatálya alá. A Ház többsége a szigorított szakaszt elfogadta.

Hosszabb vita keletkezett a 13. szakaszról, mely kimondja, hogy közszállítást zsidóknak 1939 és 1940 években 20 és 1942-ben 10, és 1943-tól kezdve csak hat százalék erejéig lehet odaítélni. Az ellenzéki felszólalóknak Antal államtitkár azt válaszolta, hogy a javaslat elég humánus. A Ház a szakaszt változtatás nélkül elfogadta.

Következett a 14. szakasz tárgyalása amely az iparrendelvényekről szól. Payer Hugó azt hangoztatta, hogy a törvény célja nem lehet az, hogy a zsidó kisiparosok és gyárosok likvidálják az üzemeiket. Apponyi György gróf beszédét szakadatlan közbeszólásokkal zavarják, mire a szónok kijelenti hogy a javaslat vitájában többé nem szólt fel. Vázsonyi János azt állította, hogy a vita teljesen elméleti jellegű, mert zsidóvallású magyar egy év óta úgysem kaphat iparrendelvényt.

A 16. szakaszról, mely arról intézkedik, hogy zsidót mezőgazdasági ingatlanának tulajdonul, vagy kishaszonbérlet céljaira átengedésére lehet kötelezni, elsőnek Payer Hugó szólt fel. Azt kérte, hogy illetékes vármegyei mezőgazdasági bizottságot kérdezzék meg a végleges intézkedés előtt.

Dulin Jenő helytelenít, hogy annak a kereszténynek a birtokát, aki 1937 óta vásárolta zsidótól, szintén leányba lehet venni. Ez helytelen és bizonytalan helyzetet teremt. Vázsonyi János indítványozta, hogy a szakasz rendelkezései ne vonatkozzanak olyan zsidókra, akik igazolni tudják, hogy szülei, vagy nagyapjuk 1867. óta Magyarországon laktak és földbirtokuk nagysága nem haladja meg a háromszáz holdat. Rupert Rezső kéri, hogy a zsidókra állapítsák meg a háromszáz holdas birtokmaximumot. Veszélyesnek tartja, hogy a közéleti hanghoz is hozzá lehet nyúlni. Tasnády Nagy

az előadó módosításaival fogadta el. A 18. szakasz tárgyalásánál Hunyady Vass Gergely rámutatott arra hogy utokban is leszállítják az arányszámot gyon helyes, hogy a bizományi üzlet 12 százalékra. Megay Meisner Károly hangoztatta, hogy a zsidók a közszükségleti cikkek bizományi árusítását több ámban monopolisztikusan maguknak szerették meg. Kérdezte, miként kíván a kormány véget a zsidók által külföldön Magyarország ellen indított bojkottmozgalomnak.

Tasnády Nagy András igazságügy-miniszter megemlítette, hogy valóban van a külföldön Magyarország ellen irányuló bojkottmozgalom. Felolvasott a csewelandi „Jó pástor” c. lapból egy cikket, amely Schönfeld Lázár rabbi bojkottmozgalmával foglalkozik és élesen elítélte azt. A lap is megemlíti, hogy senki sem hiszi el, hogy Magyarország olyan dolgok történének, amelyekért a külföldön bojkottal kellene felelni. — A szakaszt elfogadták.

A 19. szakaszhoz, amely kimondja, hogy munkásegyleteli, szakszervezeti vezetőségének tagja zsidó nem lehet, elsőnek Kéthli Anna szólt hozzá. Fejtette, hogy a munkás szakszervezetek vezetőségében mindössze 5,72 százalék a zsidóság aránya, tehát nem felel meg a valóságnak az a beállítás, hogy a munkásszakszervezeteket túlnyomóan zsidók vezetik. Farkas István rámutatott arra hogy a szakszervezetek tanították meg jól dolgozni a magyar munkásságot, s amellet felvilágosító munkát végeztek a közönség körében is. Fábrián Béla hangoztatta, hogy a vitában szóba került Schönfeld Lázár felhívását a mai magyar zsidóság egyáltalán nem hallgathatja meg. (Zaj, ellentmondások a kormányhártan).

Tasnády Nagy András igazságügy-miniszter rámutatott arra, hogy itt a Házban is már hónapokkal ezelőtt beszéltek arról ellenzéki oldalon, hogy külföldön bojkottmozgalom fog megindulni. Az általa felolvasott cikk megvilágítja, hogy a bojkottmozgalomnak milyen háttere lehet. Hangoztatta, hogy a munkások szakszervezetének belső életét senki sem akarja hátrányba. A szakaszt a Ház eredeti szövegezésben fogadta el.

A vitát pénteken folytatják.

Az északi kis államok semlegessége

Osló, március 23. A norvég parlament elnöke tegnapi beszédében válaszolt azokra az angol parlamentben elhangzott kijelentésekre, amelyek azt sürgették, hogy az északi kis államok területi épségét garantálni kell a nyugati nagyhatalmaknak egy esetleges európai háború esetén és a katonai segítségét is kell számukra küldeni.

Hambro norvég házelnök kijelentette, hogy amennyire rokonszenves az angol parlament tagjainak ez a segítő szándéka, ugyanannyira

veszedelmes is az északi államokra.

A skandináv államoknak egyá-

talában nincs szükségük garancia nyilatkozatra és egy ilyen egyoldalúan garantált semlegességre. Ők maguk is meg tudják tartani semlegességüket minden külföldi támogatás nélkül.

Egyoldalúan garantált semlegesség különben sem semlegesség már.

Koth norvég külügyminiszter most tért vissza Párizsból és nyilatkozott a sajtónak A legerélyesebben megafolta azokat a híreket, hogy a német kormány az elmúlt hetekben a skandináv államoktól szorosabb gazdasági és politikai kapcsolatok kiépítését követelte. A külügyminiszter kijelentette, hogy ezekből a hírekből egy szó sem igaz.

Mindenféle ipari szerszám nagy caktára

Széplő Lajos

vasmagykecskedésben, Debrecen.

Hitler Memelben

Ujjongva fogadta a lakosság. — Hitler szava: A németek nem akarnak a világnak szenvedést okozni, de a németek szenvedését akarják jóvátenni

Memel, márc. 23. Hitler vezér és birodalmi kancellár csütörtök délelőtt 10 óra körül Memel elé érkezett. A „Deutschland” páncélhajó a kísérő német hadihajókkal a memeli kikötőben horgonyzik.

Memel, márc. 23. Csütörtökön tíz óra előtt a német flotta első egységei megérkeztek az itteni kikötőbe és ezzel egyidejűleg a haditengerészeti repülőgépei keringtek a város felett. Röviddel ezután partra szálltak a haditengerészet első csapatai. A haditengerészet és véderő diszalakulata felsorakozott Hitler kancellár fogadására.

Hitler vezér és kancellár 14.04 órakor a hajókürtök bugása közben elhagyta a Leopold torpedóhajót és partraszállt. A partron dr. Neumann, a memeli németek vezetője üdvözölte a vezért és birodalmi kancellárt. Memel felett német légiőrség egységei keringtek, a harangok zúgtak és a lakosság ezt kiáltotta: **Köszönjük vezérünknek!** Hitler üdvözölte a memeli németek rendfenntartó szolgálatának

embereit és a zenekar hangjai mellett elvonult a tengerészek díszszázada előtt. A kancellár, valamint kísérete ezután gépkocsiba szállt a lassu menetben az ujjongó tömeg soraiba között Memel városba hajtatott.

A memeli színház előtti téren összegyűlt hatalmas tömeghez Hitler kancellár a színház erkélyéről beszédet intézett. Beszéde során üdvözölte a hazához visszatért Memel vidéki németeket és köszönetet mondott nekik bátor magatartásukért. Beszéde során kiemelte Memel vidéknek, mint határozásnak feladatát és hangsúlyozta, hogy az elmúlt év nyomorúságai és szenvedései a jövőre nézve tanulságokká áváltak.

— A németeknek nem áll szándékukban, hogy a világnak szenvedést okozzanak, — mondotta végül. — Egyedül azt a szenvedést akarják jóvátenni, amelyet a világ a németeknek okozott. A birodalmi vezér és kancellár beszéde után ismét visszahajtatott a kikötőbe.

A német csapatok bevonultak a felszabadított Memel vidékre

Memel, márc. 23. Csütörtökön reggel öt órakor német csapatok Tilsitben álltunk a Luise királyné hivat és bevonultak a felszabadított Memel-vidékre. A lakosság részben már éjjel 3 órától kezdve várakozott a hidon. Hogy megérje a német csapatok bevonulását a Memel-vidékre. A hidon a litván államcimer helyén a birodalom jelisége üdvözölte a csapatokat.

A német csapatok csütörtökön reggel röviddel nyolc óra után megérkeztek Memel városába. A lakosság kitörő örömmel fogadta őket.

Már szerdán este megérkeztek Memelbe a rendőrség és az SS-egységek gépesített alakulatai.

Himmler birodalmi SS-vezető és a német rendőrség főnöke éjjel felé Memelbe érkezett.

A litván sajtó részletesen közli a Berlinben kötött egyezményekről szóló jelentéseket. A egyezmények tartalma láthatólag igen megnyugtatóan hat az itteni nyilvánosságra. Litván gazdasági körökben nagy meglepéssel fogadják, hogy Litvánia érdekeit a memeli kikötő használatát tekintve a szerződésben oly messze menően tekintette vették. Politikai körökben különösen hangsúlyozzák, hogy megszünt Litvánia és Németország között a vizsaly és ezzel szabaddá vált az ut a kölcsönös jószomszédi kapcsolatok kialakítására. A sajtó tartózkodik minden ellenséges megnyilatkozástól Németországgal szemben.

A részleges módosításról elterjedt híreszteléseket hivatalosan megcáfolták. A tartalékosok bizonyos évjártait csupán a szokásos gyakorlatokra hívták be; helyettesítőik kell továbbá a katonai szolgálat alól felmentett memeli németeket is.

Berlin, március 23. A német sajtó erősen szembehelyezkedik Hoare angol külügyminiszternek az angol alsóházban tett kijelentésével, amelyben azt állította, hogy Németország ultimátumot adott át Litvániának.

A *Völkischer Beobachter* a parlament tudatos megtévesztéséről ír. Szem előtt kell tartani — írja a lap —, hogy a Memel-vidék visszacsatolása tulajdonképpen annak az erőszakos aktusnak jóvátetele, amely a német Memel-vidéket annakidején elszakította a birodalomtól.

A *Berliner Lokalanzeiger* szerint ajánlatos volna, ha illetékes helyről utasítanak az angol sajtót, vonja vissza azt a hamis állítást, hogy a litván külügyminiszterrel való tárgyalásokon „egész Litvánia teljes meghódolását követelték. A megbeszélések csak a Memel-vidékre és az ebből adódó gazdasági következményekre vonatkoztak.

A magyar követ Becknél

Varsó, márc. 23. (Lengyel Távíráti Iroda.) Beck külügyminiszter szerdán fogadta Kennard angol nagykövetet és Hóry András magyar követet. Arczewski helyettes külügyminiszter fogadta Noel francia nagykövetet, Boschde Rosenthal holland nagykövetet és Moltke német nagykövetet.

London, márc. 23. Varsói jelentés szerint Kennard angol nagykövet hosszasan tanácskozott Beck lengyel külügyminiszterrel. A megbeszélések tárgya beavatottak szerint, Angliának a kölcsönös biztonságról szóló nyilatkozata volt. Beck azután a francia és német nagykövetet, majd a magyar és román követeket fogadta.

A lengyel külügyminiszter ári-

lis 3-án utazik Londonba. A Memel vidék megszállása Lengyelországban mély hatást keltett. A lengyel nacionalisták pártja határozottan követel a lengyel katonai erők megerősítését.

Izstambul, márc. 25. A török külügyminiszter bukaresti tartózkodása alatt meghívta Gafencu román külügyminisztert, hogy látogasson el Ankarába. A meghívásnak eleget téve, Gafencu román külügyminiszter május hónapban hivatalos látogatásra Ankarába érkezik.

x Kifogástalanul fest, tisztít Weisz, Arany János u. 29. sz. Egy főfiruha tisztítás, vasalás 3 P.

Az angol kormány kénytelen kijelenteni

London, március 23. Az alsóházban Attlee őrnagy, a munkáspárti ellenzék vezére napirenden kívül felvilágosítást kért a miniszterelnöktől az európai helyzetről.

Chamberlain miniszterelnök válaszában ezeket mondotta: — A német kormány legújabb eljárása azt a kérdést vetette fel, vajjon nem törekszik-e a kormány egymást követő erőfeszítések útján Európa feletti uralomra, sőt talán ezen továbbmenő célokra is. Ha helyes a német kormány szándékainak ez az értelmezése, akkor az angol kormány kénytelen kijelenteni,

hogy ezek a kísérletek éppúgy, mint a múltban, most is sikeres ellenállásra hívná ki Angliát és mindazokat az országokat, amelyek ragaszkodnak szabadságukhoz. Kizárólag arról van szó, hogy nem tűrhetünk olyan eljárást, amelyek során független államokra erőszakos fenyegetéssel olyan nyomást gyakorolnak, hogy függetlenségük feladására kényszerítik őket. El vagyunk tökélyen, hogy minden hatalmunkban álló eszközzel megakadályozzuk az ilyen eljárás kísérleteit.

Súlyos nehézségekbe ütközik a nyugati hatalmak tiltakozó nyilatkozatának terve

Páris, március 23. A sajtó nagy figyelmet szentel a Londonban folyó diplomáciai eszmecsereknél. Bonnet külügyminiszter tegnap hosszasan tárgyalt Chamberlain miniszterelnökkel, lord Halifax külügyminiszterrel és Corbin francia nagykövettel, majd pedig telefon útján kapcsolatba lépett Párisal.

A hatalmak közös nyilatkozatának terve súlyos nehézségekbe ütközött, emellett a szövettel való együttműködés kilátásai is súlyos akadályokat gördítenek az angol részről terbevelt védelmi koalíció megalakításáról.

Az *Oeuvre* londoni jelentése szerint a közös nyilatkozat ügye tegnap óta nem haladt.

A *Matin* hangoztatja, hogy a folyamatban lévő tárgyalások Beck lengyel külügyminiszter londoni látogatása előtt nem vezethetnek gyakorlati eredményre. Sok függ Lengyelország véleményétől és in-

dítványaitól. A *Matin* utal arra is, hogy a jelenleg folyamatban lévő tárgyalásokban Moszkva kétértelmű és homályos szerepet játszik. Ismételtén kiderült — folytatja a lap —, hogy Moszkva a realpolitikai döntéseket pillanatnyi látványosságokkal akarja pótolni. A lap hangoztatja, hogy sem Lengyelország, sem Románia nem engedné meg, hogy területükre szovjet orosz csapatok lépjenek.

A jobboldali sajtó egy része továbbra is élénken ellenzi, hogy a hatalmak terbevelt együttműködésükbe a szövjetet is bevonják.

Belgrád, március 23. A *Vreme* jelenti Londonból, hogy ott az úgynevezett „közös nyilatkozat” kérdésében először 11 államról, azután 9-ről, most pedig 4 államról beszélnek, amely aláírnia a nyilatkozatot. Valószínű azonban, hogy végül is csak francia-angol nyilatkozatra kerül sor.

Csak pótegyezmény

LONDON, március 23. (Német TI.) Londoni politikai körökben általában az a benyomás, hogy az utóbbi napok diplomáciai tevékenysége francia-angol pótegyezményt eredményezhet, amelyben mindkét ország kötelezi magát, hogy Hollandia, Belgium, vagy Svájc elleni támadás esetén kölcsönösen támogatják egymást. Valószínűnek tartják, hogy ezt a pótegyezményt angol-francia levélváltás alakjában költik meg.

LONDON, március 23. (Német TI.) Illetékes helyről a tervezett négyhatalmi nyilatkozat ügyében jelenleg folyó diplomáciai tárgyalásokkal kapcsolatban közlik, hogy a helyzet még teljesen áttekinthetetlen s eddig még semmiféle konkrét eredményt nem sikerült elérni. Még nem tudják, hogy a kormány mikor tesz abban a helyzetben, hogy közölhesse a tárgyalások eredményét a parlamenttel.

BRÜSSZEL, március 23. (Német TI.) Hivatalos belga körökben a követekezőket közlik az angol kormánynak azokkal a fáradozásaival kapcsolatosan, amelyeknek célja, hogy tömböt létesítsenek Németország ellen.

Belgiumot egyetlen időpontban sem érintették azok a diplomáciai tárgyalások, amelyeket Anglia az utóbbi időben különböző országokkal folytatni próbált. Sem angol, sem pedig francia részről nem történt ebben az irányban lépés a belga kormánynál. Belgium távol tartja magát az ilyen kombinációktól és töretlenül kitart függetlenségi politikájá mellett. Egyébként hivatalos belga körökben azon a meggyőződésen vannak, hogy az angol akciónak nem lesz sikere. Belga hivatalos részről koholmányoknak minősítik azokat a külföldi lapokban terjesztett híreszteléseket, amelyek szerint Belgiumban a nemzetközi helyzetre való tekintettel bármiféle katonai intézkedések történtek volna.

Brüsszel, március 23. (Német TI.) Illetékes belga helyen merő kitalálásnak minősítik az angol és francia lapoknak azokat a híreit, amelyek szerint Németország és Belgium között tárgyalások folytak volna Eupennel és Malmedivel kapcsolatban.

A menekülő Volosint Nagyváradon meginterviewolta egy újságíró. Arra a kérdésre, hogy mi újdíknak végeélja, Voiosin Ágoston kesernyész mosollyal válaszolt!

— Elhelyezkedést keresek!

A továbbiakban Volosin kijelentette, hogy igyekeztek menteni, amit lehetett, de nem járt eredménnyel. Volosin nagyon levert és rosszkedvű volt.

Vértadókat

Keres a sebészeti klinika vérátömlesztés céljára. Felhívja azokat a felnőtt, magukat egészségesnek tartó egyéneket, akik esetenként 40— pengő díjazás ellenében hajlandók vért adni, jelentkezzenek március 27-től április 1-ig délelőtt 10—11 óra között a sebészeti klinikán.

A színházi iroda jelenti:
Ma, pénteken BEMUTATÓ
XXII. premierbérletben
a legszebb színpadi alkotás,
a legragyogóbb siker

Havasi napsütés

HUNYADI SÁNDOR remeke,
a budapesti Vígyszínház
legnagyobb ideai sikere.
Rendező: KAMARÁS GYULA.

Főszerepekben:

H. NEMÉNYI LILI
HAMVAY LUCY
SOMLAY JULIA
SZABÓ ERNŐ
KAMARÁS GYULA
MÁNYAI LAJOS
BALINT GYÖRGY.

ELMÉNY! MŰVÉSZET!

Szombat délután

KETTEN EGY JEGGYEL:

**Angyalt vettem
feleségül**

HAMVAY LUCYVAL

Szombaton, vasárnap, hétfőn este

Havasi napsütés

Vasárnap délután,

mérsékelt helyárrakkal:

H. NEMÉNYI LILIVEL

Diadalmas asszony

Szines

színházi filmkockák

A szezon legszebb előadása lesz a Csokonai színház ma esti bemutatója. Hunyadi Sándor költőien szép és mélyen emberi darabjának, a **Havasi napsütésnek** bemutatója az utóbbi évek legsikerültebb színpadi alkotását állítja a közönség elé olyan előadásban, mely bármelyik fővárosi színpadnak becsületére válnék.

H. Neményi Lili és Hamvay Lucy szerepét már ismertettük tegnapi számunkban. Most beszámolunk a többi főszereplő szerepeiről.

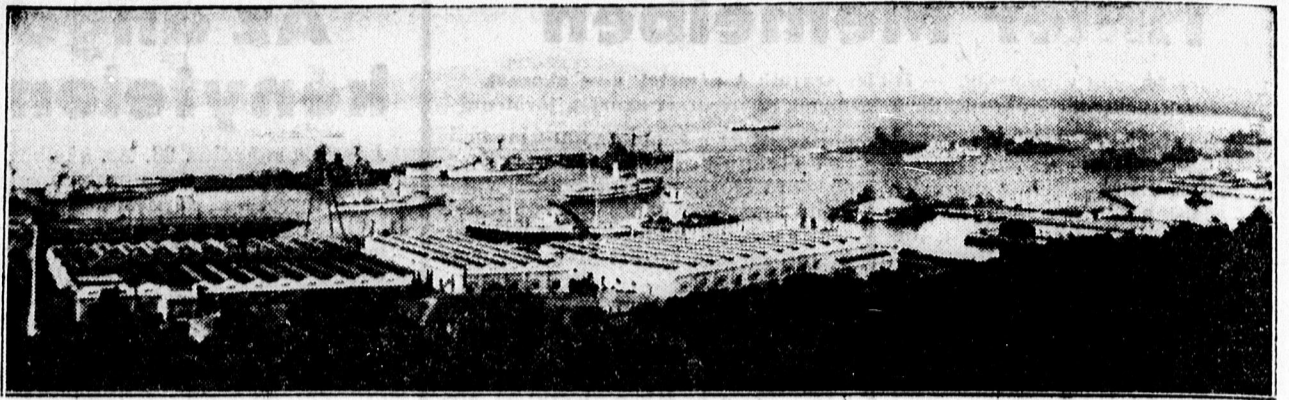
Szabó Ernő a meghalt kislány apjának szerepét játssza. Azt a kislány, de komoly színésznék mégis megrázóan nagy szerepet, melyben Budapesti Kőműves Sándor egyesapásra a legnagyobbak közé emelkedett. Nem tudjuk, mit nyújtott Kőműves, de aligha hisszük, hogy Szabó Ernőt felülmúlta ebben a szerepben. Annyi életet, igazi érzést, fojtott zokogást, összetört életet bele tud zsúfolni néhány mozdulathoz és szóba, hogy ezt csak kivételes tehetségek tudják.

Somlay Julia okos, nyugodt orvosnője egyik legszebb alakítása a fiatal művésznőnek. Minden szava él, az öntudatossággá érett művészet legszebb példája ez az alakítás. Nagyon nagy sikere lesz.

Mányai Lajos szuggesztív tehetsége, komoly kvalitásai talán még egyetlen alakításában sem virágoztak ki ilyen tökéletesen. Érett, tiszta művészet minden mozdulata.

Balint György ellenszenves szerepét annyi finom ötlettel, elgondolással, olyan tökéletes színész munkával tölti meg, hogy az minden elismerést megérdemel. Egyik legjobb alakítása ennek a nagyszerű színésznek.

Az előadás egyik legnagyobb értéke **Kamarás Gyula** sí-tréner. Élet árad ebből az alakításból, valami robusztus, egészséges tehetőség, az egész színpadot betöltő friss energia. Mikor belép a színpadra, mintha tényleg magával hozná

Az angol flotta Gibraltárban.

a hófödte magaslatok egészséges levegőjét. Tökéleteset nyújt.

A Havasi napsütésnek ebben a szereposztásban, ennek a darabnak: óriási sikernek kell lennie.

Ne várjunk mindent az allamtól

még az idegenforgalom fellendítése tekintetében sem. Magának a vidéknek is meg kell mozdulnia, szervezeten fellépnie és így nemcsak követelni, de ki is kívívni azokat az előnyöket és létfeltételeket, amelyek nélkül a vidék csak sorvadna.

Az állam: minden ember együtt! Tehát ha az állam azt látja, hogy sok ember egy csoportban jó dolgokat, becsületes eszközöket követel magának, hogy életét jobba, értékesebbé tegye, akkor a közönség a maga természetrajza alapján igenis segíteni fog, ahol arra szükség van.

A sült galamb azonban még senkinek sem repült a szájába.

Debrecennek nem kellett magától kitalálnia, hogy nagy idegenforgalmi értékei vannak. A külföldiek hívták fel a figyelmet elsősorban a Hortobágyra. Amikor esodálattól elragadtatott idegeneket láttunk a pusztán, akkor magunk is megnéztük. És megpróbáltuk szépnek látni azt, amiben ők gyönyörködni tudtak.

Akadtt közöttünk, aki — szintén szépnek látta és elkezdte propagálni.

A fürdők pedig egyenesen olyan, hogy a világon alig van párja. — Ugy szépségben, mint gyógyhatású vizét illetőleg szívesen látnak a legelső világfürdők is.

Ha még kevesen ismerik ezt a nagyszerű gyógyvizet, ez kizárólag csak a mi hibánk, debrecenieké. Mit érne a zsiros, jó föld, ha a gazda egyebet nem csinálna vele, csak kimenne a szántóra és gyönyörködni a földjében. Nem teremne az egy szem búzát sem.

De ha áldoz: munkát és anyagot, ha dolgozik látástól vakulásig, ha trágyát ad, befektetést, ha magot szór bele, akkor terem a jó föld. — Annyit, amilyen jó a gazdája.

A város közönségének is csak így lehet okosan eljárnia. Egy kis áldozatot kell hozzon azért, hogy megismeresse kincsét. Az áldozatot össze kell kötni az állandó, eleven munkával. Erre vannak alkalmas férfaink, csak módot kell nekik nyújtani, hogy áldásos tevékenységüket kifejthessék.

Elsősorban is a városi költségvetésben gondoskodni kell állandó és megfelelő összegről, amelyből az idegenforgalmi szolgálatot végezni lehet. Ha komoly összeget állítanak be a költségvetésbe, akkor nyomatékosan kérni kell a kormányt, hogy hagyja jóvá ezt a tételt. Ez a kiadott pénz a legjobb

befektetés. Iparosnak, kereskedőnek, még magánosoknak is csak hasznot hozhat.

Ha az idegenforgalom a segítő eszközök folytán fellendül, akkor önként szorítják rá az idegenek a várost és a magánvállalkozókat, hogy megfelelő szállókat építsenek, ahol a diákok, turisták, igényesebbek megfelelő ellátást kaphatnak.

Akiknek pedig gondolatuk van, tessék előállni, szívesen helyet adunk neki. Sok ötlet merülhet fel, amelyek közül ki tudja hányat lehet összefogással megvalósítani és kamatoztatni a köz javára.

Aldozunk és cselekedünk, ne várjunk mindig másról segítséget, az eredmény nem fog elmaradni.

Meleg ruhaneműt kárpataljai honvédségünk részére

Honvédségünk részére **Lossonezy István**né főispánné felhívása folytán a Népjóléti Hivatal útján a mai napon a következő adományok érkeztek:

Budabázy Bruckner Ernőné, Csapó uca 26., 1 házikabát, 1 nyaksál. — Heimann Dezsőné, Péterfia uca 31., 2 takaró. — Buskás Mihályné, Belle-gelő 142. sz. 1 meleg ing, 4 pár kapca. Dr. Tóth Aurélné, Rákosi uca 4. sz. 2 darab szveter. — Voith Elemér és Zoltán, Márton Kálmán u. 1 sz. 4 pár zokni. — Kröh Vilmos, Dégenfeld tér, 1 flanel ing, 2 nyaksál, 2 pár zokni. — Szutor Eszter, Késes uca 25. 1 ing, 1 alsónadrág. — Kontsek László, Kigyó uca 23. 1 pár zokni, 1 sál, 1 mellény. Dr. Szabó Gyula rendőrkapitány, egy ing, 1 alsónadrág. — Ferenzfalvy Kálmán, Poroszlai út 68. sz. 2 szveter 1 nyaksál, 1 pár zokni. — N. N. 2 darab sál. — Maxim Andor Attila, Piac uca 59. 1 ing, 1 nyaksál.

Pénzadományok: Cserép Sándor látszerész 20 P. — Csillag Artur, Ferenz József út, 10 P. — MANSz. postás csoport, 30 P. — MANSz. revíziós leánykör 30 P. — Kántor László, János uca 15. 3 P. — Jóvér Antal, Garay uca 18. sz. 10 P. — Papp József, Vörösmarthy uca 35. sz. 5 P.

Kartörés lett a tréfás locsolódás vége

Cseresznye Lajos földműves részegen elaludt az útfélen a nyáron egy fa árnyékában. Arra haladt Varga Gyula fiatal legény, Györffy János nevű társával. Az alvó mellett megállt Varga és a kezében lévő vízes edényből jókora zuhanyt öntött a nyakába. Cseresznye felriadt és üldözőbe vette a nevetve tovább szaladó legényeket. Elfogta őket és a közelben tartózkodó mezőőrtől megkérdezte, hogy ki locolta le. A mezőőr tévedésből Györffyre mutatott rá és ennek a tévedésnek lett az a súlyos következménye, hogy Cseresznye a kezében levő karóval

olyan erővel ütött a legény karjára, hogy két helyen el-törte a csontot.

A debreceni törvényszéken dr. **Jankovich Jenő** tanácselnök tárgyalta az ügyet esütőtökön délelőtt. A súlyos testisértéssel vádolt Cseresznye azzal védekezett, hogy nagyon felháborodott a hideg zuhany miatt és nem is emlékszik pontosan, mit csinált, mert nem volt még tökéletesen józan sem. A bíróság bűnösnek mondotta ki erős felindulásban elküvetett súlyos testisértésben és ezért elítélte három hónap fogházra. Az ítélet végrehajtását az enyhítő körülményekre való tekintettel felfüggesztették. Az ítélet jogerős.

Összeszurkálták egymást, de nem emlékeznek semmire

Az egyik áldozat csak a klinikán ébredt fel

Rendkívül bonyodalmas ügyet tárgyalva esütőtökön délelőtt a debreceni járásbíróson dr. **Gyöngyössi József** járásbíró. Az ügy azért bonyodalmas, mert úgy a vádlottak, a tanúk, valamint a sértettek sem emlékeznek úgysem a részletekre, mert valamennyien rendkívüli mértékben italoztak.

A súlyos testi sértési pernek két vádlottja volt **Zudor Imre** és **Szláma András**, mindkettes nyulási lakosok. A két sértett **Fereny József** és **Asztalos András**.

A tárgyaláson kiderült aztán az egész homályos ügy. Ez év január másodikán a Bősörményi-úton lévő Balogh-féle kocsmában mulatozott a két vádlott, 10 liter bort fogyasztottak el. A sötétben a két sértett tartózkodott, láthatólag szintén ittasak voltak. A két társaság annyira jóban volt egymással, hogy kölcsönösen kinalgatták egymást borral. *Ami ezután történt, az megfoghatatlannak látszik, mert záróra után egymásnak estek, ütötték, verték egymást, sőt Zudor kést is ragadott és Ferenyzt és Asztalost alaposan összeszurkálta. Mindkét ember csak a klinikán ébredt fel, annyira italoztak voltak.* Sok vért veszítettek, különösen Asztalos sérülései voltak súlyosak, úgyhogy hetekig nyomta az agyat.

A tárgyaláson mindkét vádlott, de a sértettek is ittasságukkal védekeztek. A tanúk is egybehangzóan úgy vallottak, hogy italoztak voltak.

A bíróság Zudort beismerő vallomása után 10 pengő pénzbüntetésre ítélte, aki megígérte, hogy soha életében nem vesz bort a szájába.

— Expediciót szerveznek az angolok a Himalája titokzatos lakóinak felderítésére. Ezek az átlagos embernél jóval magasabb, szőrrel borított testű lények régen foglalkoztatják a kutatókat.

Mindenben első
a „Debreczen”

**GYÓGYSZERTÁRAK
EJJEI SZOLGALATA**

»Kígyó», Piac u. 31. Telefon: 30-95. — »Magyar Korona», Kálvin tér 15. Telefon: 16-68. — »Csillag», Árpád tér 1. Telefon: 29-32. — »Sas», Hatvan u. 70. Telefon: 11-39. — »Szent Háromság», Homokkert, Szabó Kálmán u. 11. Telefon: 17-09.

MENTŐK TELEFONSZÁMA: 04.
RENDŐRSÉGI TELEFON: 20-45.

Tavaszi

Régen várlak
Szívem vágya
Téged tavasz
Szép virága.

Várlak várlak
De klába
Nincs kikelet
Mos'ában.

De majd megjő
Nemsokára
Március
Éjszakába.

Bimbó fakad
Ajkam tapad
A régi csók
Ujra szabad.

Enyém lesz a
Szívem vágya
Feslő tavasz
Szép virága.

Szemán Sándor.

— Dr Révész Imre püspök hazatért Szeghalomról, ahol dr Papp Ferenc középiskolai felügyelővel a szeghalmi református főgimnáziumot látogatták meg. Dr Révész Imre püspök szerdán este érkezett haza és a tegnapi napon elfoglalta hivatalát.

— Dr Kupinszky Sándor tanácsnok Budapestre utazott, ahol a IV. közigazgatási tanfolyam keretében tart előadást Debrecen szociális viszonyairól.

— A Kálvinisták Templomegyesülete értekezletet tart szombaton délután 5 órai kezdettel.

— Presbiteri biblióra. A debreceni református egyház missziói bizottságának elnöksége közli, hogy a husvétii ünnepek előtti két pénteken presbiterok és egyházi tanácsosok számára bibliórát fog tartani a Kálvin tér 17. sz. alatt levő egyházi tanácssteremben, minden esetben délután öt órai kezdettel. Ezek szerint a március 24-én tartandó bibliórára a presbitereket, egyházi tanácsosokat és tanácsosnőket ezúton is meghívja. A bevezető igehirdetést követő közös megbeszélésen minden jelenlevő résztvehet.

— Szlovák követség lesz Budapesten. A Tiso-kormány azzal a kéréssel fordult a magyar kormányhoz, hogy a budapesti szlovák követséggel egyidejűleg érsekújvári, vagy komáromi székhellyel szlovák konzulátus felállítását is engedélyezze.

— A Debreceni Jó'kony Nőegylet választmánya, március hó 25-én, szombaton délután félöt órakor az Árvaházában ülést tart, melyre a tagokat meghívja az elnökség.

Bűnügy az önkéntesen magyarosított név miatt

Különös ügy került esütörtökön a debreceni törvényszék Fövényessy tanácsa elé. A vádlott Epstein György napszámos volt, aki magát Eperjesi Györgynek nevezte és mikor a katonaságnál jelentkezett az Eperjesi György nevet mondotta be és apjának Eperjesi Gyulát, anyjának Kovács Juliánát.

A katonaságnál azonban találkozott egy olyan tizedessel, aki őt még gyermekkorából ismerte, tudta, hogy Epsteinnak hívják és a zsidók elemi iskolájába járt. Azonnal jelentette az esetet és így indult meg az eljárás Epstein ellen, akit az ügyészség közokirathamisítással vádolt, mert hatósági iratba tudva hamis nevet diktált be.

A tárgyaláson elmondotta a vádlott, hogy ő Nagyváradon született, ott tartották, mint lelenc gyermeket, szüleit soha nem ismerte, nem is tudja kik lehettek. Az Epstein nevet kapta, azt már nem tudja, hogy ki nevezte el így. Nagyváradról a debreceni menhelyre utalták át később és innen került ki tartásra Klein Sámuelhez, aki őt úgy nevelte, mint zsidót és zsidó iskolába is járatta. Nem érzi magát zsidónak.

— Vád alá helyezték az egész temesvári városi tanács sikkasztásokért. A tömeges sikkasztás Sáciu Adrián városi tanácsnok sikkasztási ügyének törvényszéki tárgyalásán pattant ki. A polgármester és a tanács tagok vagyona ellen 17 millió lei erejéig bűnügyi zárlatot rendeltek el.

— Hatalmas aranyu valutacsempesztést lepletek le Cernovicban. A Nofler bankházzal kiderült, hogy egy krakói bankházzal összejátszott és nagyszabású csempesztéseket hajtott végre. A Romániából kivesempestett valuták értéke meghaladja a 700 millió leit.

— A belga jegybank aranytartálékát Londonba szállítják. Az első szállítmány már meg is érkezett több millió font értékben. A Daily Express úgy tudja, hogy a legközelebbi jövőben Brüsszélből további aranyszállítmányok érkeznek Londonba.

x Állást nyert irodai munkaerők. A Naményi Gyorsíróiskolában végzetek közül márciusban ismét öten helyezkedtek el. Új tanfolyamra hónap közben is bármikor be lehet iratkozni. — Vidékről bejáróknak 85 százalékos vasúti tanulókedvezmény. Tanfolyam után államvizsga, állami állásokra is képesítő bizonyítvány. (Rákóczi ucca 17. szám).

— 186 millió póthitelt szavazott meg az Egyesült Államok törvényhozása. A szenátus pedig vita nélkül adta meg a felhatalmazást a kormánynak 358 millió dollár folyósítására, amelyből 6000 új repülőgépet rendeltek a légioltta számára.

— Székesfehérváron újra megnyitott a cigányiskola. Az intézetben negyven fáraóivadék tanulja a betűvetést a tanítónénitől s jön tisztába a higiénia követelményeivel. A kis cigánytanulók között sok élénkcsü, tehetséges gyerek van.

— Liftaknába zuhant és szörnyethalt Haas Lajosné budapesti 50 éves házfelügyelő. Mire a mentők kikerkeztek, már halott volt. Rendőr, bizottság szállt ki annak megállapítására, hogyan történt a szerencsétlenség.

— Angol tőke vásárolja meg a Bata-műveket Prágában elterjedt hírek szerint. A részvények többségét megvásárló angol tőkecsoport a Bata ízem helyett angol-cseh cipőgyárat fog létesíteni.

ezért változtatta meg önként a nevét is. A kenyerét napszámos munkával keresi.

Elnök kérdésére elmondotta, hogy az Eperjesi nevet azért választotta, mert az megtetszett neki. A katonaságnál a névhasználatlalt kapcsolatos vizsgálatnál derült ki, hogy hamisak a születési adatai és így román állampolgárnak tekintendő a való adatai alapján. Leszereltették, mint idegen állampolgárt azonnal.

Az ügyész rámutatott arra, hogy a hamis névhasználat, mivel azt csak a jobb megélhetés, a jobb munkavállalás lehetősége és nem más szempontból használta, csak kihágás, de az a tény, hogy hivatalos iratba a hamis nevet íratta be, már okirathamisítás és ezért kérte a büntetés kiszabását.

A bíróság elítélte közokirathamisításért 15 napi fogházra. Az ítélet jogerős.

Ítélethírdetés után az elítélt kijelentette, hogy ő csak az Eperjesi György nevet használja. Az elnök figyelmeztette, hogy csak akkor lesz joga használni, ha a névmagyarosítást kérvényezi és azt majd engedélyezi a miniszter.

— A szövetérek leszállítását sürgették a férfiszabók budapesti közgyűlésükön. Egyben szövéstették, hogy egyes szövetgyűzők rendkívül súlyos áruval házalják végig az országot súlyos károkat okozva.

— A gölnicei magyar nemzetiségű városi alkalmazottakat illetékes helyen felszólították horogkeresztes karszalag viselésére a pozsonyi Új Hírek jelentése szerint. Együttel tudtára adták az illetőknek, hogy a karszalag viselése szolgálatban kötelező.

— A Szent László Dalegyelet a szokott időben, a Svetits-intézetben tartja a próbáit. A dalosok megjelenését kéri a vezetőség.

— Meghalt Schmidt dr, a bukaresti követség öngyilkos titkára, aki kedden veronállal megmérgezte magát. Öngyilkossága háttéréről még mindig nem sikerült részleteket megállapítani.

— Hazaküldték a gyógyíthatatlan beteg — felakasztotta magát. Nyíregyházáról jelentik: Tegnapi virradó éjszaka öngyilkosságot követett el lakásán Balogh Ferenc 55 éves hentes, Balogh Ferenc évek óta betegeskedett. Tüdőbajos volt és a hosszú gyógykezelések sem tudták meggyógyítani. Az elmúlt hetekben Debrecenben gyógykezelték, de eredménytelenül. Két héttel ezelőtt az orvosok Balogh Ferencet, mint gyógyíthatatlant hazaküldték Nyíregyházára, a beteg elhalt kezdve a búskomorság jeleit mutatkozott. Hozzá tartozói elöl is hangoztatta, hogy már reménytelen az élete, nem várja meg már a borzalmas szenvedéseket, inkább már most meghal. A család tagjai vizsgálták Baloghot — de a szerencsétlen ember tegnapelőtt éjjel vérezhajtotta végetes tettét. Éjjel csendben felkelt az ágyból és a padlásra ment, ahol egy zserendára kötelet kötött s arra felakasztotta magát. A reggel órákban, amikor a család tagjai keresésére indultak, holtan találták meg.

x A Cheva Károly választása alkalmából szeretettel kérem jóbarátaimat, hogy a jelöltségű előlejáró tisztségre történt jelölésemtől eltérő kinteni szíveskedjenek, mert a változott viszonyok munkába szólítottak. Hittestvéri üdvözléssel: Csengeri István.

— Hírvételekben Svájc-országból érkezett Kápolnáról József Pozsonyba. Különösen közölnék máma elhagyják Pozsonyt és Bécsbe utaznak.

Üzv. Kolonics Lajosné csokalyi és verebei Végé Julianna 86 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap félöt órakor lesz a Köztemető 2. a. ravatalozójából. Gebauer cég rendezi.

Erdős Károly fodrászsegéd 21 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délután három órakor lesz a Köztemetőben, református szertartással. Lakása: Rákóczi u. 41. sz. Pusztai temetkezési intézet.

Madarász Margit 32 éves, ref. temetése pénteken délután 3 órakor lesz a köztemetői IV. teremből. Lakása: Nagykálló. Pusztai temetkezési intézet.

Katona Lajosné Győrössi Erzsébet Máv. nyugh. neje 72 éves korában elhunyt. Temetése pénteken délután félöt órakor lesz a Köztemető II. a. sz. ravatalozóteremből, református szertartással. Lakása: Toldi u. 11. Pusztai temetkezési intézet.

Bumbuj Péter 75. évében elhunyt. Temetése ma délután 3 órakor lesz a Köztemető II. a. számú ravatalozójából. Lakás: Széchenyi ut 82. Temetését Bartha vállalata végzi.

— Prága cáfolja a tömeges lefagyatások és öngyilkosságok híreit. Erre nézve a prágai rendőrigazgatóság hivatalos közleményt besátott ki s kijelenti, hogy a cseh-morva protektorátus területén nincsenek koncentrációs táborok.

— Monaco visszautasította Titulescut. Hír szerint Titulescu monacoi állampolgárságot kért, kérését azonban elutasították.

— Teázás közben lefordult a székéről és meghalt. Tegnapi délután tragikus haláleset történt Nyírbátorban. — Kajdik József 80 éves nyírbátori gazdálkodó leányval teázni ment az ottani Szunyogh-féle vendéglőbe. — Teázás közben nyugodtan beszélgetett apa és leánya. Vége felé tartottak az uzsonának, amikor Kajdik József egyetlen jászó nélkül hirtelen lefordult a székéről. Orvosért szaladtak, aki azonban segíteni már nem tudott. — csak a beállott halált konstatálhatta. Szívszélhűdés ölte meg az idős Balogh Józsefet, akinek halála nagy részvétet keltett Nyírbátorban.

— Isten'iszteletek ideje az orth. izr. templomban. Péntek d. u. 5.48. szombat reggel 7.30, d. u. 4.30 órakor. — Szombat kezdete péntek d. u. 5.38. szombat vége 6.48 órakor.

— Zsidó istentiszteletek. A debreceni statusquo-ante izr. anyahitközség templomaiban az istentiszteletek rendezé március hó 24—31. Pénteken este mindkét templomban 6. szombat reggel mindkét templomban 7. délelött a Kápolnási uccában az Ifjúságnak negyed 10. a felnőtteknek 10.45. délután az Ifjúságnak fél 4. délután a felnőtteknek mindkét templomban fél 5. este mindkét templomban 6.45. szombat reggel mindkét templomban fél 7. este negyed 7 órakor. Hittszónoklat pénteken este a Kápolnási uccában. — Rabbiság.

— Ausztriában rendelkezést hozásítottak ki a zsfrellátás arányos elosztására vonatkozóan. A zsfrellátással foglalkozó üzleteket utasították, hogy állítsák össze vásárlókörzönseük részlegzetekét és csak a személyenkénti meghatározott zsftradagot szolgáltat-hatják ki.

— Száz évvel ezelött adták először a Bánk hánt a budapesti Nemzeti Színházban. Bánkot Egressy Gábor, Melindát Lendvayné és Peturt Szentpéteri játszotta.

Hazánkban változóan felhős volt az idő, lecsapódás főként az északnyugati és keleti megyékben volt. A csapadék mennyisége azonban az eddigi jelentések szerint nem érte el az 1 mm-t. A hőmérséklet a nyugati részeken emelkedett, napközben elérte a 12 C fokot is, az északkeleti megyékben azonban nem érte el az 5 fokot sem. Jólát: Mérsékelt keleti, délkeleti szél, változó felhőzet, több helyen, főleg délnyugaton eső és havazás. A hőmérséklet átmenetileg kissé emelkedik.

— A Debreceni Repülő Club beadvánnyal fordul Debrecen város polgármesteréhez, melyben újabb 15.000 pengő kiutalását kéri a repülőter tervezési és egyéb munkálatainak folytatására.

— Nehéz székelyben szenvedők, különösen azok, akiknek fájdalmas végbélbajok, — mint aranyér, repedés előesés, sípoly székület teszik az életet kellemetlenné, bőrirritációt reggel és este negyedpohár természetes Ferenc József keserűvízzel megfelelően elrendezhetik. Kérdezzék meg orvosát.

— Rendőrségi hírek. Schmidt Lajos kereskedősegéd, Gyöngyösi uca 21. szám alatti lakos bejelentette a rendőrségnek, hogy Nagy Dániel, csapóuccai vendéglője elől ismeretlen tettes ellopott a „Helikát Premier” gyártmányú kerékpárját. — Egy Tóth Gyula nevű egyén is panaszt tett, hogy „Delta” kerékpárját ellopott a Szent István téren. Csütörtökön már visszavonta a panaszt, mert kerékpárját az ismeretlen tolvaj visszavitte a helyére.

— Autót állítanak elő papírból angol gépjármű laboratóriumainak sikeres kísérletei eredményeként. Érdekes, hogy az angol találmányt sok tekintetben megelőzte már évekkel ezelőtt Geneszy István magyar feltaláló papírból készült acélpótlója, mely papírból emeletes házakat épít s ezeket a papírosokat kezdetben összehajtható színházi díszletekként használták. Az új acélpótló mesterséges anyaggal újtott papírosból készült s azt két és fél centiméterenként háromezer kg súlú nyomással szilárd tömeggé sajtólják. Az anyag olcsósága és gyártási egyszerűsége nagy jövőt sejtet a találmánynak. Geneszy egyébként a hangnak és fénynek hajtóenergiává átalakítója, aki feltalálta, hogy nagy városok lármája milyen energiaforrás.

— Kétszázhetven millió eszéte teát isznak naponta az angol birodalomban. Ezt a megállapítást a londoni teafőzde százéves jubileumának ünnepekor tették.

— Hangverseny a Zeneiskolában. A városi zeneiskola március 27-én este 8 órakor rendezi III. nyilvános hangversenyét. A hangversenyen Mozart, Beethoven, Schubert és Richard Strauss hegedű-zongora és esellő-zongora szonátái kerülnek előadásra.

— Benezur-szobor Nyíregyházán. A város képviselőtestülete elhatározta, hogy Benezur Gyulának, a nagy magyar festőnek, a város szülőföldjére az emlékére szobrot állíttat.

— Két hivatalos jelölt van a francia elnöki méltóságra, Bouisson s Ounielle. A távozó Lebrun elnök helyébe eddig csak ez a két férfiú jelöltette magát hivatalos formában.

— A Műegyetemi Sportrendőrség M. 24. sz. gépe a délafrikai Turbanból érkezett sűrűzóny szerint nem érte el a március 23-án elindult előzést, melynek a gépet Amerikába kellett volna vinni. A gépnek ezért amerikai útját félbe kellett szakítani.

x Kifogástalanul fest, tisztít Weisz, Arany János u. 29. sz. Egy férfiruha tisztítás, vasalás 3 P.

Faruk király az egyiptomi naggyakorlaton.

A pápa magyarul szólott a váci zarándokokhoz

XII. Pius első nyilvános kihallgatásán magyarok jelentek meg.

Róma, március 23. XII. Pius pápa csütörtökön a váci egyházmegye 700 zarándokát fogadta általános kihallgatáson. Amikor a Szentatya a terembe lépett, a magyar zarándokok lelkes eljenzéssel fogadták. A pápa magyar nyelven szólott a zarándokokhoz s ezeket mondta:

— *Dicsértessék az Úr Jézus Krisztus! Kedves magyar gyermekeim! Szeretettel és őszinte örömmel fogadunk benneteket, Magyarország nagy Asszonyának hű népét az Atya házában.*

A Szentatya szavait a magyar zarándokok kitörő lelkesedéssel fogadták. A pápa ezután fohással fordult Szent Istvánhoz, Szent Imréhez, Szent Lászlóhoz, Szent Erzsébethez és Boldog Margitához, főleg pedig Magyarországot védasszó-

nyához és közbenjárásukat kérte az ország boldogulásáért és békéjéért. Majd az Úrhoz fohászolva kérte őt, erősítse meg a jelenlevőkben a hitet és árasza el őket szeretetével. *Végül annak az óhajításának adott kifejezést, hogy Magyarország találja meg a kölcsönös megértés, a külső és belső szociális igazságosság alapján a békét, majd apostoli áldását adta a jelentevőkre és egész Magyarországra.*

Beszédét a következő magyar szavakkal zárta be:

— *Eljén Magyarországot! Eljén Mária országát! Az eucharisztikus Jézus szeretete legyen veletek.*

XII. Pius pápának ez volt az első nyilvános kihallgatása. A pápa a zarándokokhoz első ízben szólott magyar nyelven.

Hirdetmény a katonai szolgálatra bevonultak családi segélyezéséről

A katonai szolgálatra bevonultak hozzátartozóinak családi segélyezésével kapcsolatban, az idevonatkozó miniszteri rendeletek alapján következőket hozom tudomására a város érdekelte lakosságának:

Rendkívüli családi segélyben kell részesíteni mindazoknak a legénység állományú egyéneknek családtagjait (hozzátartozóit), akik bármely címen katonai szolgálatra bevonultak, vagy honvédelmi munkára igénybe vették.

A bevonultak családi segélyben részesíthető családtagjai (hozzátartozói) a következők:

a) felesége, ha legalább egy gyermeke van, vagy ha bár gyermektelen, de munka- és keresetképtelen, vagy keresőképessé ugyan, de a hejzi viszonyok miatt munkához jutni nem képes;

b) 16 éven aluli gyermeke akkor is, ha házasságon kívül született;

c) 16 éven aluli mostoha- és gyermekje;

d) örökbefogadott 16 éven aluli gyermeke;

e) a bevonultak saját háztartásában eltartott 16 éven aluli nevelt gyermeke;

f) atyja, anyja, mostohaanyja, mostohaapja;

g) nagyatya, nagyanya;

h) teljesen árva 16 éven aluli testvére és elhalt testvérének 16

éven aluli teljesen árva gyermeke;

i) a bevonult örökbefogadó atyja, vagy anyja;

j) a bevonultak vele közös háztartásban élő nevelő szülője;

k) a bevonult házasságon kívül született 16 éven aluli gyermekének a bevonulttal közös háztartásban élő anyja.

Mind ezek azonban csak abban az esetben kaphatnak családi segélyt, ha őket a bevonulás időpontjában a bevonult tartotta el vagy később jutottak olyan helyzetbe, hogy eltartásukról a bevonultnak kellene gondoskodnia és nincs más olyan közeli hozzátartozójuk vagy más olyan személy, aki a bevonult helyett eltartásukra köteles és képes és ha megélhetésüket az alábbiak szerint nem kell biztosítottuk tekinteni.

A családi segély megállapításánál a bevonult vagy honvédelmi munkára igénybevétt családjának megélhetését biztosítottuk kell tekinteni, ha a család hozzávetőlegesen számított jövedelme törvényhatósági jogú városokban a havi 80 pengőt meghaladja.

Családi segély a feleség részére havi 15 pengő, minden más személy után további 10—10 pengő.

A bevonultaknak a családi segélyt az alosztályparancsnokságnál kihallgatáson előszóval kell kérniük, tehát a családtagoknak

(hozzátartozóknak) külön segélykérelmet előterjeszteni nem kell.

A családi segélyre való igényt nem lehet átruházni, vagy elzáróztatni.

Ha az igény jogosult abból a községből, amelyben a családi segélyt folyósítják, elköltözik, a családi segély folyósítását meg kell szüntetni. Evégből a családi segély felvételére jogosult tartózkodási hely változását a városi szociális ügyosztálynál (Vágóhid-utca 1. sz. 4. számú szoba) bejelenteni köteles.

A családi segélyekkel kapcsolatos ügyek intézésével a városi szociális ügyosztályt bíztam meg.

Debrecen, 1939 március hó 22.

Polgármester.

A NAGY KERINGÓ.

A Hungária mozgó bemutatója.

Szép film, mely tüneményes hangulatos mesés-zsűzével, ötletes művészi rendezésével magasan felé emelkedik az átlagos zenei filmeknek. Strausz János életének különböző epizódjai adják a darab cselekményét s a mesét hangulatosan festi alá a nagy keringőkörnyék egy-egy gyönyörű szerzeménye, ritkán hallott tökéletes interpretálásban. A bécsi erdőben tett kősi út, egy grinzinger éjszaka poétikus jelenete, a DENEVÉR legszebb számai, egytől-egyig felejthetetlenül nagyszerű részletei A NAGY KERINGÓ-nak. A szereplők remekelnek: Fernand Gravet Strausz szerepében elsőrangú nyújt. Louise Rainer finom, tökéletes művésze, az új énekes sztár: Miliza Korjus csodálatos hangja, élményt jelentenek. A kísérő hirdető a legfrissebb eseményeket mutatja be.

HÉT TENGHER KIKÖTŐJE.

Az Apolló mozgó filmje.

Marcel Pagnol vagyis a színdarabjából készült ez a film, mely sok tekintetben eltér az eredeti mesétől, anélkül azonban, hogy a darab történetét, annak érdekes és mélyreható emberi környezetrajzát megváltoztatná. Filmen is lenyűgöző Mária és Fauny története s az író kezére valló cselekményt a rendező érdekes, ügyes ötletekkel fűszerezte meg. Ami azonban főértéke a darabnak, Wallace Terry tüneményes alakítása. Ennek a nagy színésznek a játékáért magáért érdemes megnézni a filmet.

1901/1939. a. HIRDETÉNY. Felhívja a városi adóhivatal az egyszerű beruházási hozzájárulás fizetésére kötelezettek figyelmét, hogy az 1938:XX. t.c. alapján kivettelt hozzájárulási díj harmadik részlete 1939. április hó 1-én esedékes és az 1500/1938. P. M. sz. rendelet 50. §. 1. bekezdése alapján ezen időpontban fizetendő. Ertesíti a városi adóhivatal az érdekelteket, hogy befizetéseiket hétköznapi módon hivatalos pénztári órák alatt d. e. 8—12 óráig már mostan teljesíthetik, hogy az április 1-i várható torlódást elkerülhessék. A befizetés számfejtése a városi adóhivatal I. emelet 8. sz. szobájában történik. A befizetést elmulasztók ellen a végrehajtási eljárás 1939. április hó 1. után azonnal megindul. Városi Adóhivatal.

— A mezőgazdasági és kerti műveléssel kapcsolatos megfigyelések anyagát és kérdéseket a „Tiszántúli Kisgazda” rovatvezetőjének, Bence Mihály hírlaprónak címére kell küldeni a Debreczen szerkesztőségébe József kir. herceg utca 1. sz. A tanácsot kérő levelekre válaszolunk.

Torkonragadta a postaküldöncöt a balmazújvárosi cigány, aki lopkodta a levélszekrény tartalmát

A debreceni törvényszék elő kért Vadász Miklós balmazújvárosi cigány, aki a yád szerint Lakatos Gusztáv nevű társával együtt lopkodta Balmazújvárosban a postai levélszekrényt. A tárgyalásra csak Vadászt tudták megidézni, — aki tagadta a bűncselekmény elkövetését. A vádirat szerint Róth Sándor postai küldöncöt, amikor az a postaháza közeléből el akarta őket zavarni, megtámadták és torkon ragadták.

Vadász kijelentette, hogy Lakatos Gusztáv ragadta meg a küldönc torkát, ő csak nézte. A küldönc a bíróság előtt elmondta, hogy tényleg a másik cigány fogta meg a nyakát és kétszer is alaposan megrázta.

A bíróság előtt bizonyították, — hogy Vadász Miklós leveleket lopt el és egy olyan levelet is kivett a szekrényből, melyben 10 pengő volt. Elítélték 15 napi fegyházra. — Az ítélet jogerős.

Bécsben a fiatalok bíróságának elnökét agyonlőtte egy cseh férfi

Bécsből jelentik: Megdöbbenő gyilkosságot követett el Bécsben Vleanovsky János, egy Bécsben élő cseh ember.

Agyonlőtte a fiatalok bíróságának vezetőjét, dr. Crammer Ottót, azért, mert nem akarta kiadni a fiatalok bírósága által gondozásba adott három és fél éves leánygyermekét.

A gyilkosság Bécs 3. számú bíróságán, a Rüden-gassei fiatalok bíróságán történt. Szombat déli háromnegyed 12 órakor, Vleanovsky berohant abba a terembe, ahol dr. Crammer tárgyal, e szavakkal: »Visszaadja-e gyermekeimet, vagy lövök!« A következő pillanatban három lövés dördült el és dr. Crammer véresen rogyott össze az íróasztal mellett, míg a mellette ülő Haerl Károly dr. bírósági tanácsos szintén súlyosan megsebesült. Dr. Crammer a helyszínen meghalt, dr. Haerl be szállították a kórházba.

A merényletnek sikerült a bírósági épületből elmenekülnie, de az esti órákban önként jelentkezett az egyik külvárosi rendőrbiztoságon, ahol elmondta, hogy azért lőtte agyon dr. Crammer tanácselnököt, mert az nem akarta neki visszaadni Johanna nevű három és fél éves kisleányát, akit szerinte a bíróság igazságtalanul utalt egy gyermekotthonba. A nyomozás megállapította, hogy Vleanovsky, aki feleségétől elvált, olyan körülmények között élt, hogy gyermekeinek erkölcsi nevelése veszélyeztetve volt.

Ezenkívül leányát, akinek anyanyelve német, csehül tanította. A bíróság ezért úgy intézkedett, hogy a gyermeket az apától elvegyék és azt gyermekotthonba utalták. A gyilkosság Bécsben nagy megdöbbenést keltett. Dr. Haerl Károly állapota, bár súlyos, de nem életveszélyes.

Tízévi fegyházra ítélték a férjgyilkos Hönignét

A budapesti büntetőtörvényszék tegnap vonta felelősségre öv. Hönig Sándornét, aki ellen az ügyészség szándékos emberölés kísérlete és házastársa ellen elkövetett gyilkosság büntette címén emelt vádat.

Hönigné a vádirat szerint július 16-án lakásán négyszer férjére lőtt, a golyók azonban akkor celt tévesztettek. Július 28-án az éjjeli órákban az asszony alvó férjére háromszor rálőtt, úgy, hogy a szerencsétlen ember agyrongcsolás következtében meghalt.

Hönigné írásba csukló hangon tagadta bűnösségét. Elmondta, hogy július 16-án férje arra akarta rábírní, hogy legyen öngyilkos, mert egy Mária nevű ismerősét akarja feleségül venni. Megmutatta, hogy kell a fegyvert használni s ekkor háromszor az ablak felé lőtt.

— Mi történt július 28-án — kérdezte Kráczel elnök.

— Férjem nagyon kesón jött haza és rántámadt, hogy mikor leszek már öngyilkos?

Mikor az elnök eléje tárta, hogy férjét állított homiokkal, fekvő helyzetben, paplannal letakarva találták meg a sezlőnön, tehát nyilvánvaló, hogy meggyilkolták és a tettes nem lehet más mint ő, az asszony kijelentette, hogy nem emlékszik semmire és nem tudja, mi történt a férjével.

— Az igazságügyi orvosi tanács megállapította arról, hogy nem elmebeteg, tehát emlékeznie kell erre — csatlant fel az elnök szava.

Az asszony makacsul hallgatott erre a kérdésre.

— Nem tudom — mondotta aztán. A méreg ott volt elkészítve, bevettem és a kilencedik napra ébredtem fel a Rókusban. A körülöttem fekvő betegekől tudtam meg, hogy férjem meghalt.

Ezután Orsós Ferenc egyetemi tanár terjesztette elő szakvéleményét, majd az Igazságügyi Orvosi Tanács szakvéleményét ismertették, mely szerint Hönigné beszámítható, nem elmebeteg, de kétségkívül hisztériás egyén aki a cselekmény elkövetésekor szabad akaratában korlátozva volt.

Malics Istvánnak, Hönigék háztartási alkalmazottjának kihallgatása után Hönig Erzsébet, Hönigék 17 éves örökbe fogadott leánya tett tanvallomást. Elmondta, hogy Hönig többször ütötte az édesanyját s biztatta, hogy ölje meg magát. Tud arról, hogy apjának nőismerőse volt. Márton György házimester vallomása után elegáns, tigrisbundás nő lépett be, hogy vallomást tegyen.

— Milyen viszony volt maga és a meggyilkolt között, kérdezte az elnök.

— Ismertem...

A tanú végül kijelentette, hogy nem kíván vallomást tenni.

A bizonyítási eljárás után az ügyész halálbüntetés kiszabását kérte a vádlott asszonyra. A védő beszéde után a törvényszék meghozta ítéletét, bűnösnek mondta ki Hönignét házasságban elkövetett szándékos emberölésben és ezért tízévi fegyházra ítélte. Hönigné elájult az ítélet kihirdetésekor.

Az ukrán vezetők pénzzel megrakodva menekültek Kárpátaljáról

Klocsurák autójában 360 ezer csehkoronát találtak a Hlinka-gárdisták

Ungvárról jelentik: A magyar csapatok elől menekülő ukrán exponek a világ minden tája felé szétszéledtek.

Klocsurák ukrán miniszter Bojcsuk lapszerkesztő társaságában a 2. számú állami autót Szlovénzskó felé vette útját.

Homonna és Eperjes közötti útszakaszon a Hlinka-gárda tagjai megállították az autót és Klocsurák exminisztert, valamint útitársát levették az autóból és az autóból valuta után kutattak.

Nem kevesebb, mint 360.000 csehkoronát találtak az autóban elrejtve. Az összeget teljes egészében elkobozták.

500 csehkoronát meghagytak Klocsuráknál, aki aztán tovább folytathatta útját Pozsony felé.

Lauris August a másik jómadár. A Szövetkezeti Központot evakuálta Ungvárról és jótalanul magával vitte a központ berendezését, az értékpapírokat és nagyszögű készpénzt. Nem beszélve az SK Rusz felszereléséről. Laurisín úr a bevonuló magyar csapatok elől ellilant Nagyszöllősről.

A pénztárból 100.000 csehkoronát vitt el és a Központ új luxusautójával ismeretlen helyre távozott.

Laurisín ellen, akinek lelkét sok bűn terheli, elfogatóparancsot adtak ki.

SPORT

Sporthíradó

A DEBRECZEN sporthírszolgálat jelent:

A Bocskai csütörtökön is megtartotta edzését, de csak 5 játékos tudott azon résztvenni, a többi akadályozva volt. Vasárnap pihen a Bocskai.

Sándor kiadatása végre megjött és most már semmi akadálya nincs annak, hogy leigazolják a Bocskai számára és játszasson is. Sokáig húzódtott a kiadatás a csehek jóvoltából. Jó erőt nyert vele a Bocskai csatársora.

A Bocskai hír szerint a husvét ünnepek alatt Lengyelországban túrázna előrehaladott tárgyalásokat folytat, le végleges lekötes még nincs. Szó van arról is, hogy esetleg egy-két DEAC játékost kér kölcsön a Bocskai és vissz el a túrára.

A DVSC valószínűleg a Stadionban rendezi meg a Mezőtúri AFC elleni mérkőzést. A saját pályáját ugyanis nem tudja megszerezni. Tavaly hasonló mostoha körülmények között játszott már a DVSC és a MÁVAG el-

len és győzött is. Remélhetőleg most is jól szerepel.

A DVSC—Mezőtúri AFC NBB mérkőzést dr. Lengyel József, a kitűnő debreceni játékevezető vezeti.

Takács, a Bocskai Pesten élő csatára újabban a Nemzeti edzéseit látogatja. Most mint vendég vett részt az edzésben és ott fog a jövőben is edzeni. Csak majd végleg ott ne maradjon a Nemzetinél.

A vasárnapi mérkőzéseket a következők vezetik: Hungária—Ferencváros: Vass A. — Nemzeti—Szurketai: Barna. — Kispest—Elektromos: Gerő. — Budafok—Phöbus: Szécsi. — Zugló—Szeged: Bíró. Ujpest—Szolnoki MÁV: Majorszky.

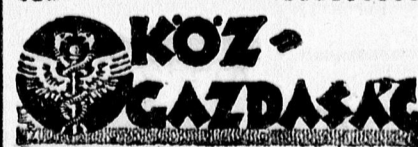
A DTE tornaesernökát a hatóság igénybevette, úgyhogy a torna, birkozó súlyemelő, ökölvívó és asztali tenisz szakosztályok működésai az igénybevétel alatti szünetelnek.

A Magyar Ökölvívó Szövetség a debreceni 4. sz. körzeti titkári teendőket ellátásával Brassay Károly tanárt, a Magyar Birkózók Szövetsége keleti kerületének ú. v. alelnökét bízta meg. Reméljük, hogy e régi sportember eredményesen fog működni e sportágban.

MEGHÍVÓ.

Debreceni Kereskedelmi Szövetkezet, Debrecenben, Hatvan u. 28. alatti helyiségében 1939. évi március 31-én d. e. 11 órakor tartja rendes közgyűlést, melyre a t. tagokat tisztelettel meghívja az Igazgatóság.

Tárgysorozat: 1. Igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése 1938. évről, határozathozatal a nyereség felosztására. 2. Igazgatóság és felügyelőbizottság felmentvény megadása az 1938. üzletévről. 3. Esetleges indítványok.

TERMÉNYTÖZSDE.

A készárúpiacra hosszú idő után erősen javult a takarmányárpa ára, 45—45 fillérrel, a rozs 10—20 fillérrel emelkedett, 10—15 fillérrel drágább a tengeri. A búzáarak változatlanok maradtak, mert a most jegyzett 21 pengő fölötti áron elég kielégítő a kínálat. Búza tiszavidéki 77 kg 20.60—20.85 80 kilós 21.10—21.35. — Felsőtisza 78 kg 20.80—21.05, 79 kg 21.00—21.25 77 kg 20.60—20.80, 78 kg 20.80—21.00 79 kg 21.00—21.30, 80 kg 21.00—21.30 rozs pestvidéki 14.75—14.90, rozs más 14.80—15.00, takarmányárpa elsőrendű 16.75—17.00, középminőségű 16.50—16.70, sörárpa közép 18.75—19.25, prima 18.00—18.50, zab első-

rendű 21.90—22.10, középminőségű 21.65—21.90; tengeri 16.10—16.25, korpa 13.70—13.85, 8-as liszt 16.50—16.80 pengő mázsánként.

SERTÉSVÁSÁR.

A csütörtöki napon megtartott ferencvárosi sertésvásárra felhajtottak összesen 4910 darab sertést, ebből angol húsertés 1074 darab. A vásár irányzata lanya. Árak: I. szedett sertés 90—92 fillér, III. 70—84 fillér, márkázott exportzsír 150 fillér kilónként.

Debreceni statusquo ante izraelita anyahitközség.

Hírdelmény a pászkáról

Budapesten, rabbiságunk felügyelete alatt a higiénia és legmodernebb sütéstechnika eljárásaival finom pászachai lisztünkölből készült s zárt dobozokban forgalomba hozott pászka árusítása Piac uca 81. sz. alatt az első emeleten és a hitközség irodájában, József kir. herceg u. 26. sz. alatt.

A pászka ára P 1.10 kilogramonként.

A dara ára P 1.20.

Mindenkinek saját legjobban fel fogott érdeke az, hogy ünnepi pászkáját biztosítsa és mielőbb haza vigye.

Az Elnökség.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 50 fillér, minden további szó 5 fillér, vasárnap 10 szóig 70 fillér, minden további szó 7 fillér. Üzleti apróhirdetés díja hétköznap 10 szóig 60 fillér, minden további szó 6 fillér, vasárnap 10 szóig 80 fillér, minden további szó 8 fillér. A vastag betűből álló, valamint levelezés és házasság rovathoz elhelyezett apróhirdetések díja kétszeres. Kezdő szavak csak vastag betűvel szedhetők, az apróhirdetések díja mindenkor előre fizetendő. A közlés díja vidékről kis értékű postabélyegeken is beküldhető. Kiadóhivatalban hagyott címek 27-89 telefonszám alatt megtudhatók, Jelíges hirdetésre ajánlatokat a kiadóhivatal díjmentesen továbbít.

Boszniai asztal
SZILVA
96 fill.
a Déligyümölcs-csarnokban
Piac u. 7.
Arany Bika mellett
és a Hungária palota.

Alkalmazást nyer férfi

Takarításért
gyermektelen házaspár
szép lakást kap. Csapó
ucca 88. 836

Hölgyfodrász-
segédet, vagy segéd-
leányt felveszek. Hor-
gonyi, Nyugati uca 14
vagy Szoboszlói út 4.
828

16 éven aluli
kifutót kerékpárral,
azonnal felveszek. Kel-
ler, Piac uca 49. 833

Kifutó,
ki jó kerékpározik, fel-
vétetik. Nap uca 15.,
földszint, az udvarban.
831

Keresek
egy borbélysegédet
azonnalra. Jelentkezni:
Dobi Sándor, Berettyó-
ujfalu, honvédlaktanya
Jó fizetés és teljes el-
látás. 824

Alkalmazást nyer nő

Tanulóleány
nyomdába felvétetik.
Piac uca 38. 829

Ajánlat

Illatszertárat
Csapó uca 58. alatt,
(régii illatszertár helyi-
ségben megnyitottam.
Ádám Antal. 758 4. 21.

Női kabátot
Vágótól.
Férfi raglánt
Vágótól.
Csapó uca 10. szám.

Varrógépek,
kerékpárok vétele, el-
adása, kölesönzése. I.
Singer 103. gyors gép.
I. Pfaff szabógép eladó
Eisenberger. Csapó u.
101. szám. 1647 4. 3.

Kalap-
ujdonságok megérkez-
tek. Alakítás modell
után 1 pengő. Arany
kalapszalón. Sas uca
4. szám. 162 4. 11.

Szemfelszedés
csupán „Vitos” villany-
gépen tökéletes. Kizá-
rólág: Piac uca 42 sz.
kötődésben. 150 3, 26

Megvárhatja,
míg okmányairól foto-
kópiát készít Berzski,
Piac uca 38.

1728 4. 10.
Poloskairtást
ciángázzal, lakások át-
vizsgálását felelősség-
gel vállalja, Kiss cíano-
zó vállalat, Kigyó uca
5. szám. 1476 5. 31

Cipőt,
Ökrös sajátkészít-
ményű raktárából sze-
rezheti be legolesőbban
Sas uca 1. 244 4. 9.

Cianoztasson
bizalommal a „Csala”
cíanozó vállalattal.
Rákóczi uca 9. sz.,
telefon: 14-27. sz.
1038. 5. 29.

Ingyen
elhordható jó fekete
föld és törmelék fel-
töltésre alkalmas —
Tanító u. 18. számú
ház udvaráról.
547 vv

ÓLMOT

vesz lapunk nyomdája
József királyi herceg u. 1. sz.

Bútor

Vegyés

Pulit,
világosszürkét találtam
Tulajdonosa átveheti:
Nagyvárad uca 12.
832

Kiadó lakás háromszobás

Két és három-
szobás, parkettes fürdő
szobás, gáz- és villany-
nyal ellátott önálló vil-
lakás, Poroszlai út 26.
alatt május elsejére ki-
adó. Érdeklődni Tóth
és Sebestyén Rt-nél,
Fürdő uca 2. 1929 vv.

Háromszobás,
uccai lakás kiadó. Pé-
terfia uca 39. 827

KIRÁLY KAVÉI
MÉGIS A LEGJOBBAK!
AROMÁS, ZAMATOS
KAVÉI
KIRÁLY ÜZLETÉBEN
AVEYO ELŐTT PORKÖLİK
DÉGENFELD-TÉR 11. SZÁM

Ingóság eladás

Asztalsparhelt,
kifogástalan állapotban
és egy gyermek sport-
koeci eladó. Rákosi Je-
nő uca 8., télelelet 4.
826

Perzsaszőnyeg-
szővőráma eladó. Hon-
védtelmező uca 6.
752 vv.

Kiadó
május elsejére kétrend-
beli elsőemeleti négy-
szobás lakás, Csapó u.
21. szám. Értekezni le-
het: Horváth felügyelő
nél, Helyvisut igaz-
gatósága. 1607 vv.

Asztali
spór jó állapotban el-
adó. Nyil uca 11. há-
tulsó ajtó. 1231

Gazdasági eszközök

Szőlőkaró
hasított akácból, haza-
szállítva kapható Vágó
tűzfakereskedésben a
Margit-fürdőnél. Tele-
fon: 10-24. 1677 3. 28.

Eladó házhely

Villatelek,
egy 401 s egy 327 négy-
szögöles, a Lajos király
téren, közművekkel át-
helyezés miatt sürgő-
sen eladó. Értekezni le-
het: Lajos király-tér 7.
szám alatt. 107 vv.

Termő
gyümölcsös 300 négy-
szögöles villatellek el-
adók. Sesztina uca 4.
kisállomás mellett.
598 4. 18.

Eladó ház

Villa,
háromszobás, ösz-
komfortos, parkiro-
zott, gyümölcsös és
szőlővel beültetett
48 négyzetméteres tel-
ken villanegyedben,
áthelyezés miatt sür-
gősen eladó. Értekez-
ni: Lajos király tér
7. szám alatt. 107 vv

550 ccm-es
oldalkocsis Puch motor
kerékpár, kifogástalan
állapotban, alkalmi ár-
ban eladó. Szoboszlai,
Széchenyi uca 24. 572

Sámsoni út 79.
számú házastelek, gyü-
mölcsös, adómen-
tesen eladó. Bővebbet
dr Varga Lajos ügyvéd,
Piac uca 42. 830

Ügyszólván ingyen
juthat most házhoz az,
aki megveszi a Hétve-
zér uca 47. számú ha-
zát, mert a vételárat
lakbérlekötéssel, részle-
tekben fizetheti, tehát
amit a háztulajdonos-
nak fizetne lakbérként
azt saját háza árába fi-
zetheti. Nagyon szép kon-
vulakert, két szivattyús
kút van a 700 négy-
szögöles telken. Hosszú
tornáca, több lakás, is-
tálló van a házban. Jól
jár, aki megveszi. 4+

Három utcára szóló
nagyserű házat vehet
a Nap uca, Atilla tér,
Baross uca által hatá-
rolt telken. A ház a
Nap uca 22. szám alatt
van. Az alapincézett
épületben szépen be-
rendezett vendéglő ma-
gában véve is jó jöve-
delmet biztosít. Négy-
szobás utlakás parket-
tes, fürdőszobás, víz,
villany, gőzvezetékekkel,
virágos udvar, szőlőlu-
gas, fák. Most hat szá-
zalékos kamat jövedel-
met hajt. A ház most
olesón és kellemes fel-
tétel mellett megve-
hető. 23+

Nagyszerű
üzletet csinál, aki a vá-
ros forgalmas, nagy
fejődés előtt álló he-
lyén azt a házat meg-
veszi, amelyikben 2 szo-
bás, 4 egyszobás lakás
és 1 üzlethelyiséggel
szobával bíró lakás
van. A havi jövedelem
130 pengő. A ház a vé-
telár felével már átve-
hető. Címet a kiadóhi-
vatal mondja meg.
14 A +

Eladó állatok

Téglaskertben
eladó két fiatal tehén,
Szepesi uca 45. szám.
822

Szerkesztésért felelős:
PÁLFY JÓZSEF
Kiadja és nyomja a
BSZÁNTULI KÖNYV-és LAPKIADÓ
RESZVÉNYTÁRSASÁG
Kiadásért felelős:
NY SZIGETHY GYULA
Irgalmas.

A vasárnapi lap
a közbeeső ünnepnap (Gyümölcsoltó Boldogasszony) miatt
szombaton jelenik meg!
Apróhirdetését, hirdetését (szombaton
megjelenő)
vasárnapi számunkra
pénteken este fél 10-ig
adja fel.

Festés,
cipőt, retikált, borka-
bátot villanygéppel fes-
tem. — Nagy Károly,
Batthyány uca 10.
1667 4. 3.

Zománcozott
és olesóbb lakatos aszt-
ali tűzhelyek legolesób-
ban, Csapó uca 87. sz.
tűzhelyüzem. Haszná-
lat becserelek.
454 5. 15

Kereslet

Minden
ingóságot veszek. el-
adók. Ugyanott háló,
írásztal, konyhaberen-
dezés, összecukós vas-
ágy eladó. Csapó uca
49. szám. 167 4. 11

Teljes ellátás

Kellemes lakás,
finom koszt a Hun-
gária panzióban szobák
napokra s hónapszám-
ra, Ferenc József út 59
szám, telefon: 23-39.
800 vv.

Tüzelő anyagok

Itt az olesó fa,
száritott tölgy, aprítva,
hazaszállítva 4.40, akác
4.20, tuskó 3 pengő. —
Akáckaró olesón kapha-
tó. Kovács fakeres-
kedő. Szent Anna uca
36. szám. 341 4. 9.

Kiadó lakás kétszobás

Két- és három-
szobás, parkettes fürdő
szobás, gáz- és villany-
nyal ellátott önálló vil-
lakás, Poroszlai út 26.
alatt május elsejére ki-
adó. Érdeklődni Tóth
és Sebestyén Rt-nél. —
Fürdő uca 2. 1929 vv.

Kiadó lakás nagyobb

Kerti
villa Horthy Miklós
sugárút mellett. Ist-
ván gőzmalom háta-
mögött 3 szoba, man-
zard szoba, 1485 m²-l
földdel (gyümölcsfák,
keves szőlő) május 1-
re kiadó 85 vagy 75
pengőért megengedés
szerint. Fürdőszoba
van, Sertés, aprólek
tartható. Andrássy
út 9. b. vv 371

Butorozott szoba

Különbejárattú
uccai szép butorozott
szoba, József kir. her-
ceg uca 35. I. jobb-
oldal. 834

Mosott rongyot
vesz
lapunk nyomdája